

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2012. gada 25. februāris – 2. marts

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 9 (1235)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

ZVIEDRIJAS LATVIEŠU CENTRĀLĀS PADOMES 2012. GADA SESIJA

ZLCP vēlēšanas notika pagājušā gada decembrī. Jaunievēlētais ZLCP padomes sesija sanāca š.g. 4. februārī Latvijas vēstniecībā Stokholmā. Sesijā piedalījās turpat visi jaunās padomes locekļi, starp tiem arī vairāki no Latvijas atbraukuši. Bija arī pagājušās padomes locekļi. Šī sesija, domājams, bija pēdējā ZLCP vēsturē. Jau pagājušā gada pavasarī ZLCP un LPK (tagad ZLA - Zviedrijas Latviešu apvienība) amatpersonas sanāca kopā pārrunāt apvienošanās. Rudenī ZLCP ārkārtas sesijā nolēma, ka ar 2013. gada ZLCP vienā vai otrā veidā apvienosies ar ZLA, piedaloties kopējās vēlēšanās. Vēlēšanu ko-

misijas priekšsēde Austrā Krēšlīņa ziņoja, ka uz ZLCP decembra vēlēšanām pieteikušies 27 kandidāti, izsūtītas 1200 balsošanas aplakšes, bet nobalsojusi 261 persona.

Mudīte Hoogland Krasta, ilggadējā ZLCP priekšsēde, sesijā paziņoja, ka atstāj darbu valdē. Par jauno valdes priekšsēdi padome vienbalsīgi ievēlēja Ilzi Šakari. Valdē vienbalsīgi ievēlēja Austru Krēšlīņu, Andreju Ritumu, Andreju Leimani, Anneli Zvejnieci un Sandru Roks. Viens no jaunās valdes un jaunās priekšsēdes svarīgākajiem uzdevumiem ir paveikt ZLCP pārveidošanos ciešā sadarbībā ar ZLA. Sesija uzdeva Ilzei Šakarei, Austrai Krēšlīņai

un Jurim Rozītim (pieaicināts) veidot komisiju ar uzdevumu panākt šo pārveidošanos.

ZLCP sesiju vadīja Jānis Alsiņš, protokolēja Lilita Zaļkalne. LR vēstniece Zviedrijā Maija Manika sveica klātesošos un pieminēja dažus 2011. gada svarīgos notikumus - Baltijas atbrīvošanas 20 gadu jubileju un Baltic Year sarīkojumus. Vēstniece iepazīstināja ar Ministru prezidenta V. Dombrovska un eksprezidentes V. Viķes-Freibergas vizīti vēstniecībā 8. februārī un Gēteborgas goda konsulāta svinīgo atvēršanu kopā ar Tūrisma gada dienām marta beigās. Vēstniece pastāstīja, ka Pasauls hokeja čempionāta

Stokholmā š. g. maija vidū ir gaidāms liels latviešu pieplūdums. ZLCP pateicās par laipnību piedāvāt vēstniecības telpas ZLCP un citu organizāciju sarīkojumiem.

2011. gada politiskie notikumi Latvijā stingri ietekmējuši ZLCP darbību. Padomes politiskā referente Austrā Krēšlīņa un politiskā darba grupa strādāja ar informāciju par referendumu sakarā ar Saeimas atļaušanu, rūpējas par priekšvēlēšanu kampaņu pirms 11. Saeimas vēlēšanām un priekšvēlēšanu semināru Stokholmā, kur referenti bija no Rīgas - LU politoloģijas profesors Juris Rozenvalds un žurnālists Pauls Raudseps. ZLCP piedalījās priekšvēlē-

šanu filmu akcijas finansējumā, un ZLCP amatpersonas strādāja vēlēšanu iecirkņos Stokholmā un Gēteborgā.

LR vēstniecība un ZLCP novembrī aicināja latviešu organizāciju pārstāvjus uz tikšanos ar Rolandu Lappuki, LR Ārlietu ministrijas vēstnieku. Pārrunās pievērsās diasporas latviešu valodas jautājumam, iespējām latviešu skolām pastāvēt ārpus Latvijas, skolotāju un pēdējās mācību materiālu trūkumam, kā arī ekonomikas jutīgumiem. R. Lappuķe bija aicināts uz Zviedriju par galveno runātāju Valsts svētku svinībās Stokholmā un Gēteborgā.

(Turpinājums 2. lpp.)

Jaunā gadā jauni mērķi – LNPL prezidija sēde Londonā

Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā prezidija sēde 21. janvārī DVF namā Londonā piedalījās LNPL prezidija priekšsēde un pieci prezidija locekļi. Klāt bija arī pieci padomes locekļi/referenti, LR vēstniecības 2. sekretārs M. Pundors un laikraksta *Brīvā Latvija* izdevēju kopas priekšsēdis A. Sinka.

Draudzīgā aicinājuma sarīkojumi izkārtoti laikā no 25. līdz 28. janvārim Bradfordā, Nottinghamā, "Straumēnos" un Londonā. Viesi – referente, LU profesore, Latvijas Zinātņu akadēmijas akademiķe, 9. un 10. Saeimas deputāte Dr. Janīna Kursīte.

Tautas nobalsošanai par krievu valodas pieņemšanu otras valsts valodas statusā Lielbritānijā dar-

bojās deviņi vēlēšanu iecirkņi: Londonā, Bradfordā, „Straumēnos”, Ņūrijā, Peterboro, Mansfildā, kā arī pirmo reizi Bostonā, Mančesterā un Gernzijā. Toties Edinburgā vēlēšanu iecirkņa šoreiz nebija.

LR vēstniecības izkārtotā sanāksmē pārstāvjiem no vairākām Lielbritānijas latviešu skolām bijusi iespēja tikties ar Latvijas izglītības un zinātnes ministru Robertu Kīli. Skolu pārstāvji centušies izskaidrot savas problēmas un grūtības un pastāstīt, kā katrā vietā skolas veidojušās. Ministrs apliecinājis gatavību sūtīt pārstāvjus dalībai Lielbritānijas latviešu skolotāju seminārā 25./26. februārī.

Saeimas komisijas pašreiz izskata dubultpavalstniecības likuma grozījumus. Paredzēts likumu pieņemt šī gada vidū.

Bradfordā 25. un 26. februārī

LNPL Izglītības nozares izkārtotajā notiks latviešu skolotāju seminārs. Ir pieteikušies pārstāvji no 15 skolām Lielbritānijā un Īrijā. Sagaidāmi ap 50 delegātu. Sarunāti referenti un izstrādāta semināra programma.

Laikraksta *Brīvā Latvija* izdevēju kopas priekšsēdis A. Sinka sniedza īsu pārskatu par laikraksta darbību pēdējā gadā. *Brīvā Latvija* turpina darbu ar panākumiem, it īpaši laikraksta mājaslapa. 2011. gadā izdevumi samazinājušies. Ārpus Latvijas abonētu skaits nedaudz samazinājies, bet Latvijā pieaudzis. 2012. gada abonementu maksa ārpus Latvijas nemainīsies, bet Latvijā tiks paaugstināta no 29 uz 34 latiem. Atsaucoties uz A. Sinkas lūgumu, LNPL laikrakstam piešķir £6000 pabalstu.

LNPL statūtu grozījumu darba grupa turpina darbību. Ir dažādas domas un priekšlikumi. Vēlami LNPL locekļu ierosinājumi.

2012. gadā LNPL sesija notiks 21. un 22. aprīlī "Straumēnos". Prezidijs izstrādāja sesijas darba kārtību. Šī būs pēdējā sesija pirms rudenī paredzētām LNPL vēlēšanām. Sesijai būs jāizrauga Vēlēšanu komisija, kas rūpēsies par vēlēšanu izkārtotāšanu. Šķiet, ka būs sevišķi jāpiestrādā pie vēlēšanu un iespējamo kandidātu apzināšanas. Būtu vēlams, lai LNPL pārstāvji arī tiktu iesaistīti vēlēšanu priekšdarbos.

Nākamajos mēnešos paredzēti vairāki sarīkojumi, tostarp Aizvesto piemiņas dievkalpojums Londonā 17. jūnijā, baltiešu mūziķu koncerts, baltiešu simpozījs Londonas universitātes *School of Slavonic and East European Studies (SSEES)*. Eiropas Vasaras skola (EVS) notiks augusta sākumā Latvijā – Latvijas futbola treniņu bazē pie Staiceles.

P.A.S.,
LNPL iekšējās
informācijas nozare

RADI UN
DRAUGI

VIESNĪCA • HOTEL

★★★★

“RADI UN DRAUGI” – JŪSU VIESNĪCA
PAŠĀ VECRĪGAS SIRDĪ

4 ZVAIGŽŅU VIESNĪCA PIEDĀVĀ 72 LABIEKĀRTOTAS VIESU ISTABAS PAR NEMAINĪGI DRAUDZĪGĀM CENĀM (SĀKOT NO 53 EUR AR BROKASTĪM, WIFI, KONDICIONIERI, MINIBĀRU), MODERNI APRĪKOTAS SVINĪBU UN KONFERENCŪ ZĀLES, RESTORĀNU, BĀRU, ATPŪTAS TĒLPU UN AUTOSTĀVVIETU, KĀ ĀRĪ TRANSFERA PAKALPOJUMUS TIEŠI JŪSU ĒRTĪBĀM.

Mārstaļu iela 1, Rīga, LV-1050, LATVIJA | +371 27820200 | radi.reservations@draugi.lv
www.draugi.lv

Seminārs

“Ceļš uz izcilu izglītību Latvijā”

Sestdien, 3. martā, plkst. 9.00 Rīgas Ekonomikas augstskolā, Rīgā,
Strēlnieku ielā 4a, Sorosa auditorijā

Liela sabiedrības daļa ieskatā pārmaiņas Latvijas izglītības sistēmā ir nepieciešamas. Lai virzītos uz priekšu, izglītības un zinātnes ministrs Dr. Roberts Kīlis uzsācis darbu ar jaunās izglītības sistēmas veidošanu.

Mums, latviešiem, protams, ir jāveido izglītība, kas atbilst mūsu valsts vajadzībām, kā arī mūsu vispārējai izaugsmei. Tomēr mums ir jāņem vērā arī citu tautu pieredze un jānovērtē, vai daži

pieredzes aspekti var noderēt par labu paraugu mūsu pašu vajadzībām. Rīkojot šo semināru, esam aicinājuši par galveno referentu Dr. Pasi Salbergu (*Pasi Sahlberg*) no Somijas. Viņš ir eksperts izglītības jomā un viens no pasaulē augsti novērtētās izglītības sistēmas īstenotājiem.

Aicinām visus, kam rūp Latvijas izglītība un Latvijas nākotne, piedalīties seminārā, noklausīties mūsu izcilos referen-

tus, uzdot jautājumus un diskutēt, lai kopīgi mēs varētu pilnveidot izglītības reformas plānus.

Rīkotāji: Somijas vēstniecība Latvijā, ELJA50, *Iespējamā misija*

(Turpināts no 1. lpp.)

ZVIEDRIJAS LATVIEŠU CENTRĀLĀS PADOMES 2012. GADA SESIJA

2011. gada ZLCP pārstāve Eiropas Latviešu apvienībā (ELA) *Mudīte Hoogland Krasta* un pārstāvis PBLA *Andrejs Rītums* tuvāk izskaidroja šo organizāciju struktūru un darbību un uzsvēra ELA priekšsēža *Alda Austera* (Beļģija) svarīgo lomu. A. Austerā un vicepriekšsēdes *Daces Luterestimmes* (Vācija) vadībā ELA ir kļuvusi spēcīga Eiropas latviešu organizācija. ELA tiek pārstāvēta PBLA ar *Daces Luterestimmes*, *Alža Austeru* un *Lilijas Zobens* (Anglija) starpniecību. ZLCP valdes loceklis *Andrejs Rītums* ziņoja, ka ir atkāpies no vietas PBLA valdē, lai vienu no Eiropas trīs vietām dotu ELA prezidijai priekšsēdim. Eiropas uzskatiem tagad tiek pievērsta lielāka uzmanība PBLA un līdzekļi piešķirti filmas „Padomju stāsts” izplatīšanai Eiropā. Pado-

me uzdeva jaunajai ZLCP valdei lemt par turpmāko pārstāvju sūtīšanu uz ELA un PBLA sēdēm, kā arī par ekonomiskām saistībām ar šīm organizācijām.

ZLCP kultūras referente *Diāna Krūmiņa Engstedt* stāstīja par pašas rīkoti latviešu mākslas semināriem. Pirmais - pagājušā pavasarī - sadarbībā ar LR vēstniecību un Zviedru-latviešu biedrību noticis zviedru valodā. Referēja mākslas zinātnieces *Diāna Krūmiņa Engstedt* un *Ira Tefere* (no Gēteborgas) par latviešu mākslu no 1850. gada līdz laikam pēc Otrā pasaules kara. Rudenī notika otrs seminārs, šoreiz latviski, ar ielūgtu referenti – Dr. art. *Daci Lambergu* no Latvijas Nacionālā mākslas muzeja Rīgā.

Pēc ZLCP ierosinājuma PBLA Kultūras fonds 2011. gadā atbalvoja Zviedrijā dzīvojošos -

Vēstniece *Maija Manika* un Padomes loceklis *Ralejs Tefers*

dzejnieku *Juri Kronbergu* ar *K. Barona* prēmiju un populārās mūzikas komponistu *Gundaru Rulli* ar atzinības rakstu. ZLCP arī lūdza līdzekļus *Nolža Millera* filmu restaurēšanai un digitālīzēšanai.

ZLCP kasieris *Andrejs Leimanis*, laikraksta *Brīvā Latvija (BL)* izdevēju kopas (BLIK) loceklis, ziņoja, ka ZLCP pagājušā gadā piedalījies *BL* mājaslapas digitālīzācijas financēšanā (10 000) un piešķirusi naudas līdzekļus honorāriem Zviedrijas autoriem (2000.). Avīze daļēji pieejama tīmeklī www.brivalatvija.lv un kā

PDF - fails. Sesijā pārrunāja *BL* nākotni.

Īsumā pārēja ZLCP darbība: pagājušā gadā pabeigts darbs ar *Dr. Leonīda Siliņa grāmatu* „Zviedru-latviešu palīdzības komitejas darbība laikā no 1943. gada 15. oktobra līdz 1945. gada 30. jūnijam”. Atbalstu piešķīra *Līnas Ikšes un Emmeli Malmqvist foto/mākslas izstādei* pagājušā rudenī Gēteborgā. Ar *Rutku fonda* starpniecību sagādāja līdzekļus 2011. gada *Eiropas Vasaras skolai (EVS)* *Skrundā*. ZLCP valdes sekretāre *Vija Freimane* administrēja *V. Lasmanes grāmatas*

pārdošanu (Latviešu valodas mācības grāmata zviedriski runājošajiem). Valde veica *ziedojumu vākšanas akciju*. Ziedojumos ienāca 58 000 kronu. Paldies ziedotājiem!

Aplūkojot turpmāko darbību, pārrunāja ZLCP politisko ievirzi un uzdevumus, skāra kultūras un izglītības jautājumus, runāja par latviešu skoliņu Stokholmā un latviešu valodas mācīšanas iespējām. Pārunāja aicinājumu ziedot biedrībai “Par latviešu valodu”. Padome uzticēja valdei izšķiršanos par ziedojumu un summas lielumu.

Ilze Šakare informēja par latviešu rosību Gēteborgā, latviešu apvienību (LAG), draudzi un pensionāru biedrību. *Jānis Alsiņš* ziņoja par Upsalas Latviešu biedrību, kas nodibināta pirms trim gadiem.

Sesiju beidzot, padome aicināja *Mudīti Hoogland Krastu* uzņemties ZLCP darbības apraksti no 2003. gada līdz darbības izbeigšanai, kas paredzēta 2013. gadā. Ir jau divas brošūras, kas dokumentē ZLCP darbu: 1953-1972 un 1953-2003. *Mudīte Hoogland Krasta* ir ar mieru šo darbu uzņemties. *Ilze Šakare* un *Andrejs Rītums* ZLCP vārdā pasniedza *Mudītei Hoogland Krastai* ziedus un vīnu un izteica sirsnīgu pateicību par viņas ilggadējo, lielo un veiksmīgo darbu ZLCP valdē un padomē.

Pirms sesijas vadība beidza sēdi, klātesošie nodziedāja „Nevis slinkojot un pūstot.”

I. Šakare

Mudīte Hoogland Krasta

MUMS RAKSTA

Pleca sajūta “Straumēnos”

Sestdienas priekšpusdienā referendumā balsotāju rinda “Straumēnos” stiepās garā virknē no kafējnīcas “Rīga” ieejas gabalu prom pa celiņu. Kavēšanās, gaidot savu kārtu, pagāja kā viens mirklis. Visapkārt nāca un gāja tik daudz jaunu cilvēku: stalti puīši, izskatīgas meitenes, jauni pāri ar žiperīgām atvasi-

tēm! Gribējās ilgi pakavēties savējo pulkā. Blakus stāvēja jauna sieviete. “Tas tak ir brīnums,” viņa teica. “Iepriekšējā reizē, kad te balsojām, mums reģistrētāji teica paldies par to, ka esam ieradusies.” Kaut valodas spēks līdzinātu ceļu atpakaļ uz Latviju!

Dzidra P.

Vai krievi ir tiesīgi būt Eiropā?

Pēdējā laikā Krievijas TV un radio kanālos atkārtoti tiek izvēsta Latvijai tēmēta naida un propagandas akcija. Tai pašā laikā ir dzirdēts, ka šīs Maskavas raidstacijas pauž Krievijas vēlēšanos iekļūt Eiropas Savienībā. Maz ticams, ka ar šāda veida uzbrukumiem mazajai Latvijai viņi gūs kādus panākumus. Drīzāk gan krievi varētu nonākt kādā no Eiropas Padomes tiesu zālēm par neslavas un naida celšanu.

Maskavas spiediens no jauna

atgādina 1940. gada okupācijas laiku, kas latviešu tautai nesa lielu ļaunumu ar deportētu cilvēku tūkstošiem un mūsu pašu zemē atrastiem masu kapiem.

Jāpieprasa, lai krievi paši izskaidrojas, kāpēc neviena cita Eiropas valsts neceļ līdzīgus iebildumus pret Latviju.

Pareizākais slēdziens būtu, ka krievi savas allaž rupjā spēka politikas dēļ vēl ilgi nebūs gatavi ienākt Eiropas tautu civilizētājā saimē.

Imants Piķelis

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

Anglijā nodibināts jauns koris

Februāra pirmā nedēļas nogalē pār Angliju nolaidās bieža, pūkaina villaine. Naktī. Kad mūsu ciemata ļaudis pamodās, vai viņi šo skaistumu izbaudīja? Nē – viņi bija pārbijušies. Vismaz tā pieņemu, jo sniegu nebija sabridusi neviena pēda. Pat četrkājaino, kuņģus agri no rīta ved pastaigāties neskaitāmie ciema suņmiļi. Nedz vīri, kas ik svētdienas ritu vēl pustumsā gaŗiem soļiem steidzas uz avīžu bodi, lai ar smaidu sejā un avīžu bunduļiem padusē priecīgi tipinātu mājup brokastot. Vai izcēlies mēris?

„Straumēnu” korim šai skaidrajā rītā vajadzēja būt mēģinājumam, bet ēterā jau skaļi tika sludināts, lai katrs pilsonis pie pilna prāta paliek mājās. Uz lielceļiem apgāzušies lieli „dinozauri” – spēkrati, mazie ceļi nav izbraucami. Taču sniegs bija gaužām iirdens, un mans „bērns” mūsu vāģi izraka desmit minūtēs. Aizvedot viņu uz baznīcu, pilsētā sastapām vēl divus braucējus

Man iebraucot „Straumēnos”, tāds pats klusums, bet biju ieradusies agri. Tikai divi vāģi sniegavīri stāvēja sardzē. Tad jau pamazām sanāca pieci muižā dzīvojošie koristi un „trīs gudrie”. Tie, noklausījušies atvērto

„Straumēnu” kambarkoris

mākoņu lielo nokrišņu pareģojumu, bija ieradusies jau sestdienas vakarā. Te jāievēro, ka gandrīz visi koristi uz mēģinājumiem mēro gaužām gaŗus un sarežģītus ceļus – pat no Londonas un Liverpūles, Nottinghamas un Northamptonas. Man jau viegli, jaunībā aizbraucu kādreiz pat ar pedāļiem.

Ko darīsim? Četri soprāni, divi alti, trīs tenori un basos baritonos vispārējs deficīts. Kopā deviņas dvēseles. Karsta kafija termospuvelēs un stiprāka „deg-

viela” bija atnesta. Tāpat notis. Dziedājām skaļi un dikti. Apdāvinātākie pēc vajadzības pārmetās uz citām balsīm. Lai piedod mums dziesmu komponisti!

Tā nodibinājās „Straumēnu” kambarkoris, lai pēc mēģinājuma varētu iebaudīt kafiju „ar jumtiņu” pie greznī klāta muižas galda (sk. klāt pielikto bildi).

Cik žēl, ka šodien nav 1. aprīlis! Tas attiecas tikai uz beidzamo rindkopu.

Krika

Foto: Ināra Aboliņa

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents iesniedz likumprojektu par valsts ģerboni

Ievērojot Valsts Heraldikas komisijas viedokli, Valsts prezidents Andris Bērziņš 21. februārī izmantoja Satversmes 65. pantā noteiktās tiesības un iesniedza Saeimai likumprojektu „Grozījumi likumā „Par Latvijas valsts ģerboni””.

Likumprojekta izstrādes gaitā tika konstatēts, ka valsts iestāžu prakse ģerboņa un dažādu logotipu lietošanā bieži vien vērtējama par neatbilstīgu valsts ģerboņa kā valsts simbola jēgai un būtībai. Tāpēc ar likumprojektu rosināts noteikt, kādos gadījumos institūcijas pārvaldes dokumentos lieto to statusam atbilstīgu valsts ģerboni.

Likumprojektā paredzēts, ka valsts institūcijas nevarēs vienlaikus ar valsts ģerboni lietot citus logotipus, kā arī institūcijas, kas īsteno valsts varu, nevarēs atteikties izmantot valsts ģerboni.

Likumprojektā ieteikts precizēt likuma formulējumu par to, kā privātpersonas var lietot valsts ģerboni, tostarp precizējot, ka noteiktos gadījumos tam nepieciešams īpašs saskaņojums.

Papildus minētajam likumprojektā piedāvāts mainīt likuma atsevišķu normu formulējumu, lai nodrošinātu tā vienveidīgu piemērošanu, kas atvieglotu vainīgo personu saukšanu pie atbildības par likuma pārkāpumiem.

Valsts prezidents Polijā

Valsts prezidentam Andrim Bērziņam darba vizītes laikā Polijā, Varšavā, bija saruna ar Polijas premjermministru Donaldu Tusku. Amatpersonas apmainījās viedokļiem par Latvijas un Polijas ekonomisko situāciju un tās nākotnes prognozēm, par reģionālajiem projektiem enerģētikā, par eirozonai un Eiropas Savienībai nozīmīgiem jautājumiem, kuŗi skar abas valstis un kuŗos nepieciešama cieša, kopīga sadarbība.

Donalds Tusks uzsvēra Latvijas un Polijas labo attiecību vēsturi, kas šobrīd atainojas arī abu valstu ciešā sadarbībā ES ietvaros, risinot ES nākamās finanču perspektīvas būtiskākos jautājumus.

Beidzot darba vizīti Polijā, Valsts prezidents Andris Bērziņš 17. februārī piedalījās Latvijas Goda konstitūta atvēršanā Krakovā, kā arī kopā ar Latgales delegācijas pārstāvjiem pārrunāja Latgales un Polijas reģionālās sadarbības iespējas. Tām Valsts prezidenta vizītes ietvaros tika pievērsta pastiprināta uzmanība visos līmeņos.

Latviešu valoda nosargāta!

Centrālā vēlēšanu komisija sakopojusi provizoriskos tautas nobalsošanas rezultātus. Vēlētāju aktivitāte bijusi lielākā kopš 5. Saeimas vēlēšanām 1993.gadā.

Kopumā reģistrēti 1 545 166 vēlētāji. Saskaitot balsis visos 1035 vēlēšanu iecirkņos, konstatēts, ka referendumā piedalījušies 1 098 847 jeb 71,12% vēlētāju. PRET Satversmes grozījumiem un PRET otras valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai nobalsojuši 821 722 jeb 74,8% vēlētāju.

PAR grozījumiem Satversmē nobalsoja 273 347 jeb 24,88%

balsstiesīgo pavalstnieku. Tādējādi latviešu valoda ir nosargāta un krievu valodai netiks piešķirts otras valsts valodas statuss Latvijā.

Kopumā referendumā piedalījušies 1 098 593 jeb 70,73% balsstiesīgo vēlētāju.

Rīgā piedalījušies 315 057 jeb 77,11% vēlētāju, Vidzemē - 298 566, 72,95%, Latgalē - 141 707, 60,03%, Kurzemē - 145 250, 70,98% un Zemgalē 158 511, 68,3% vēlētāju.

Rīgā referendumā PRET Satversmes grozījumiem, kas krievu valodai noteiktu otras valsts valodas statusu, nobalsoja 193 976 jeb 61,59%, PAR - 119 621, 37,98%, Kurzemē - PRET 132 708, 91,37%, PAR - 12 282, 8,46%, Zemgalē PRET - 138 565, 87,42%, PAR - 19 381, 12,23%, Latgalē PAR 78 736, 55,57%, PRET - 62 369, 44,02%, Vidzemē PRET - 262 643, 87,98%, PAR - 35 164, 11,78% vēlētāju.

Ārzemēs piedalījās 33 817 jeb 61,99% vēlētāju. PRET grozījumiem Satversmē nobalsojuši 31 461 jeb 79,24%, PAR - 8163 jeb 20,56% balsstiesīgo vēlētāju.

Valsts prezidents Andris Bērziņš

par referendumu rezultātu

Pārliecinošs vairākums Latvijas pavalstnieku pauduši pārliecinošu atbalstu Latvijas konstitūcijas vērtībai - valsts valodai. Pateicos viesiem, kas iestājās par valsts valodu un par Latviju kā vienīgu valsti pasaulē, kur latviešu valodai, tautas tradīcijām, visam latviskajam ir iespēja pastāvēt, attīstīties un vienot visus, kas ir šīs valsts patiesie patrioti.

Referendums nav nedz sākuma, nedz beigu līnija. Tas bija nopietns pārbaudījums un mācību stunda mums visiem. Ar šādu balsojumu par otru valsts valodu tika apdraudēts viens no svētākajiem Satversmes pamatiem - valsts valoda. Tāpēc šobrīd ir pienācis laiks nopietnai diskusijai par konstitūcijas pamatu nostiprināšanu un varas modeļa maiņām ar vienu vienīgu mērķi - padarīt Latvijas valsti stiprāku un pēc iespējas nodrošināties pret jebkādiem valsts pamatu apdraudējumiem nākotnē.

Es pateicos viesiem, kas referendumā uzjundītajās emocijās un sakarsētajā gaisotnē saglabāja vēsu prātu un toleranci, neļaujoties provokācijām un naida kurināšanai. Vienlaikus mums visiem ir jāapzinās, ka ar referendumu nekas nebeidzas. Visiem tiem, kas vēlas šeit dzīvot savstarpējas cieņas un sapratnes gaisotnē, ir nekavējoties jāuzsāk diskusija, jāveido dialogs par to, kā pārvarēt aizdomas, aizvainojumus vai pārpratumus. Pretējā gadījumā mūsu sabiedrība būs tikpat manipulējama no ekstrēmu viedokļu paudējiem, kā tas nereti bijis līdz šim.

Es ticu, ka Latvijas pilsoņi ir gudri un atbildīgi. Es ticu, ka mūsu spēkos un prātos ir doma par vienu Latviju, ko nevarēs šķelt neviens ārējs, ne iekšējs spēks.

Iecere piešķirt krievu valodai otras valsts valodas statusu cietusi neveiksmi

Ārvalstu plašsaziņas līdzekļi secinājuši, ka iecere krievu va-

lodai Latvijā piešķirt otras valsts valodas statusu cietusi pamatīgu sakāvi. Britu raidsabiedrība BBC vēsti, ka referendums izgaismojis dziļo sabiedrības šķelšanos Latvijā, un skaidro - daudzu latviešu ieskatā referendums bijis mēģinājums iedragāt valsts neatkarību.

Aģentūra AP prognozē - lai gan valsts valodas statusa piešķiršana krievu valodai ir pārliecinoši noraidīta, referendums atstās rētas jau tā sašķeltajā sabiedrībā. "Sabiedrība ir sadalīta divās daļās - vienai pusei ir visas tiesības, otras puses tiesības tiek pārkāptas," - šādu pārliecību aģentūrai paudis 36 gadus vecais Latvijas iedzīvotājs Aleksejs Jevdokimovs.

Krievijas Ārlietu ministrija paziņojusi -

18. februāra referenduma rezultāti neatspoguļo patieso Latvijas iedzīvotāju nostāju. Referenduma iznākums ne tuvu neatspoguļo noskaņojumu valstī, jo 319 000 nepavalstniekiem bija liegts paust savu viedokli, lai gan daudzi no viņiem ir dzimuši Latvijā vai dzīvojuši tur ilgu laiku. Cerams, ka krievvalodīgo balsis Latvijā tiks sadzirdēta valdībā un starptautiskajās organizācijās, kas rūpējas par vispārpieņemto nacionālo minoritāšu likumīgo tiesību ievērošanu.

Latvijas Ārlietu ministrijas ieskatā Krievijas Ārlietu ministrijas paziņojumā izteiktie pārmetumi, ka aizvadītā referenduma rezultāti neatspoguļo patieso Latvijas iedzīvotāju nostāju, ir nepamatoti, Krievijas Ārlietu ministrija ir aizmirsusi, ko pirms referenduma teica Krievijas ārlietu ministrs Sergejs Lavrovs: šis referendums ir Latvijas valsts un tās pilsoņu iekšējā lieta. No malas nevienam tajā nebūtu jāiejaucas, un Krievijas Ārlietu ministrija jau nebūta, kuŗai jātulko Latvijas pilsoņu pārliecinoši izteiktais viedoklis. Nav noslēpums, ka Latvijas pavalstniecība ir pieejama un iegūstama jebkuŗam Latvijas nepavalstniekam, ja viņš pats to vēlas. Turklāt Latvijas valsts ir pastāvīgi aicinājusi nepavalstniekus izmantot tiesības naturalizēties.

ASV Federālā izmeklēšanas biroja vadītāja vizīte Latvijā

Latvijā 14. februārī isā vizīte bija ieradies ASV Federālā izmeklēšanas biroja (FIB) vadītājs **Roberts Mullers**. Viesis tikās ar Ministru prezidentu Valdi Dombrovski, iekšlietu ministru Richardu Kozlovski, valsts policijas vadītāju, ģenerāli Intu Ķuzi un Satversmes aizsardzības biroja vadītāju Jāni Kažociņu. Valsts policijas galvenajā ēkā FIB direktors svinīgā ceremonijā pateicās Kriminālpolicijas Kibernoziģegumu apkaŗošanas nodaļas, Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības nodaļas, kā arī Starptautiskās sadarbības biroja darbiniekiem un pasniedza pateicības plāksnes par izcilu sniegumu un sadarbību kibernoziģegumu apkaŗošanā. Šī vizīte Latvijā atspoguļo abu valstu ciešo draudzību un sadarbību. Latviešiem un amerikāņiem ir izveidojusies cieša sadarbība, gan piedaloties kopīgās

mācībās Amerikā un Latvijā, gan kopīgi apkaŗojot terorismu, starptautisko organizēto noziedzību un kibernoziģegumus. FIB reģionālais birojs Rīgā tieslietu atāŗēja vadībā tika atklāts 2011. gada jūnijā, neilgi pēc ASV vēstniecības pārcelšanās uz jaunajām telpām Samnera Velsa ielā.

Igaunijas ārlietu ministrs Latvijā

Latvijā 16. februārī oficiālā vizītē uzturējās Igaunijas ārlietu ministrs **Urmass Paets**. Ar Latvijas ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču viesis pārrunāja abu valstu divpusējo attiecību jautājumus, tostarp ekonomiskās sadarbības stiprināšanu, reģionālo sadarbību, kā arī ES un NATO aktualitātes un situāciju kaimiņvalstīs. Pēc tam Igaunijas ārlietu ministrs tikās ar Ministru prezidentu Valdi Dombrovski un satiksmes ministru Aivi Roni, kā arī nolika ziedus pie Brīvības pieminekļa.

Saeimas priekšsēde Gruzijā

Latvijas Republikas Saeimas priekšsēde **Solvita Ābolīņa** 13. un 14. februārī uzturējās oficiālā vizītē Gruzijā, kur viņu sirsnīgi sagaidīja Gruzijas parlamenta priekšsēdis Davids Bakradze. Amatpersonas pārrunāja abu valstu sadarbības jautājumus, iespējas aktivizēt ekonomiskos kontaktus, sadarbību starptautiskajās organizācijās, kā arī Gruzijas tuvināšanos Eiropas Savienībai. Tbilisi atklāja Latvijas vēstniecības jauno ēku.

Krievijas opozicionāri Rīgā

Paŗreizējā Krievijas režīma opozicionāri, partijas *Demokratiskā savienība* dibinātāja **Valerija Novodvorska** un Maskavas Valsts universitātes mācībspēks **Konstantīns Borovoj**s viesojās Rīgā un sniedza intervijas plaŗsaziņas līdzekļiem. Viesi uzsvēra nepiecieŗamību referendumā balsot pret divvalodību un savu izdarīto izvēli fiksēt ar mobilā telefona fotokameru. Referenduma ierosināšanā un organizēšanā esot iesaistīti Krievijas specdienesti, konkrēti Federālais droŗības dienests. Latvijā notiekoŗais saistībā ar referendumu ir plānotas akcijas rezultāts. Pēc viņu teiktā, nesot ŗaubu par Krievijas vēlmi atgūt ietekmi un kontroli Baltijas valstīs un citās pēcpadomju republikās. Ar referendumu tiekot mēģināts destabilizēt situāciju Latvijā, lai laika gaitā iedzīvotāji prasītu valsti uzņemt NVS, sacīja Novodvorska (Inteviju ar V. Novodvorsku un K. Borovoju lasiet mūsu laikraksta 5. lappusē.)

Sanem apbalvojumu

Latvijā bija ieradies NATO Transformācijas stāba Apvienotās apmācības direktors **Karlheincs Vireks**. Viesis tikās arī ar Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieri Raimondu Graubi, lai pārrunātu turpmāko sadarbību augsta līmeņa NATO apmācību organizēšanā Latvijā un citus ar aizsardzības nozari saistītus jautājumus. Ģenerālleitnants Vireks

sniedzis nozīmīgu atbalstu Latvijai, atbalstot augsta līmeņa NATO apmācību *Steadfast Pyramid 2011* un *Steadfast Pinnacle 2011* organizēšanu Latvijā, veicinājis Nacionālās aizsardzības akadēmijas Operacionālā plānošanas kursa programmas izveidi, stiprinājis Latvijas un Vācijas divpusējo sadarbību. Vizītes laikā Vireks saņēma aizsardzības ministra apbalvojumu - "Atzinības goda zīmi".

Ziedojums Tukuma mūzejam

Tukuma mūzejs saņēmis ziedojumu UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas nacionālajā reģistrā iekļauto Sibīrijas vēstulu uz bērza tāŗs tālākai pētniecībai un popularizācijai. Ziedojumu 975 ASV dolaru apmēŗā Tukuma mūzejam nodevis Austrālijā dzīvojoŗs latvietis Pēteris Manass, kuŗa senči vairākās paaudzēs dzīvojuŗi Tukumā. Vienu vēstuli uz bērza tāŗs Kāŗlis Roberts Kalevics 1943. gada 30. janvārī no Kirovas apgabala Vjatlaga uz Krasnojarskas apgabala Kazačinskas rajonu sūtījis dzīvesbiedrei Verai Mildai.

Okupācijas mūzeja pārbūve

Plānots, ka 2014. gadā Okupācijas mūzeja ēkai būs jauns veidols, tumŗo būvi papildinot ar gaiŗāku. Œogad jāizŗtrādā tehniskais projekts un jāsāk būvdarbi. Drīzumā sāks tehniskā projekta izŗtrādi, lai mūzeju varētu rekonstruēt. Projekts tiek saskaņots ar arhitektu Gunāru Birkertu. Paliecinot paŗreizotās mūzeja ēkas apjomu ar *Nākotnes nama* piebūvi, tiek plānota arī siltināŗana.

Līdzekļu vāķŗana Okupācijas mūzeja pārbūvei sākās 2005. gadā, vajadzīgi 1,5 miljoni latu. Ziedotāji gatavi kopumā atvēlēt 200 000 latu.

Turpmāk vajadzētu 100 000 parakstu

Pēc apvienības *Vienotība* Saeimas deputātu Dzintara Ābiķa un Aināra Latkovska domām, jāpārskata referendumu ierosināŗanai nepiecieŗamais parakstu skaits. Turpmāk ŗīs „sliķksnis” varētu būt 100 000 parakstu līdzŗinējo 10 000 vietā. Jāsagaida Satversmes tiesas atzinums valodas referendumu jautājumā un pēc tam jāveic grozījumi pamatlikumā, lai vairs nebūtu iespējams referendumā vērsties pret valsts pamatprincipiem. Referenduma idejas autori saprata, ka tā iznākums būs negatīvs. Tā ir apzināta politiskā provokācija, kas neatspoguļo reālo situāciju Latvijā. Jādomā, kā mazināt provokātoru iespējas.

Latviju Eirovizijas dziesmu konkursā pāŗstāvēs

Anmary ar Ivara Makstnieka un Rolanda Ūdra dziesmu *Beautiful Song*. Pēc skatītāju un žūrijas kopīga balsojuma tika lemts, ka superfinalā iekļūst romantiskais duets Samanta Tina un Dāvids Kalandija ar kompozīciju *I Want You Back*, *Anmary* ar *Beautiful Song* un *Mad Show Boys* ar dziesmu par mūzikas zagļiem.

Otrā vietā palika Samanta Tina un Dāvids, treŗšajā - *Mad Show Boys*.

Zīņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Referenduma atraugas: naidis un stulbums

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Tas bija ļoti jauki, ka 13. februārī Rīgas pili tika pasludināts Labas gribas manifesti, zem kuŗa pirmais parakstījās Valsts prezidents Andris Bērziņš, kam sekoja mācītājs Juris Rubenis, Saimes deputāts Ilmārs Latkovskis, kinorežisors Varis Brasla, režisors Michails Gruzdovs, rakstniece Marina Kosteņecka, dziedātāja Marina Naumova, mākslinieks Gļebs Panteļejevs, akadēmiķis Jānis Stradiņš un citi.

Labas gribas manifesta pamatdoma: **radīt lielāku savstarpēju sapratni un iecietību, nekultivēt cilvēka zemākos instinktus.**

Diemžēl tieši tajās dienās, tuvojoties referendumam, klaji izpaudās **naidis un stulbums**, kas neļauj sasniegt savstarpēju sapratni un iecietību, uzjundī cilvēka zemākos instinktus. Naida un stulbuma izpausmes vēl ilgi pēc referenduma indēs gaisotni.

Rīgas krievvalodīgajā avīzē Čas

gaŗi un plaši "izkrata sirdi" Irina Vasiljeva no Daugavpils: "Mūsu valoda ir gandrīz puses (40 %) iedzīvotāju valoda. Nu, es piekritu, lai tā tiktu lietota Latvijas oficiālajā sfairā 40 % apmērā (...). Tā ir Rīga, Daugavpils, Rēzekne, Liepāja, Ventspils, visa Latgale... Vai nav vienkāršāk gan tiesiskā, gan tehniskā aspektā piešķirt krievu valodai - 40 procenti to ir pelnījuši - otras valsts valodas statusu? Cēsīs un Valmierā krievi noteikti neprasis pārtulkot katru papīriņu."

Nu paldiesiņ, Irinočka, kaut vai par to...

Vasiljeva briesmīgi uztraucas. Palasiet šo: "Nevienam nav tiesību piespiest sievieti gulties zem nemilama vīrieša (...). un gluži tāpat nevienam nav tiesību piespiest pieaugušu dvinčaņinu (daugavpilieti - F.G.) mācīties valodu, ar ko viņu izvaro (!) vara. Krievu cilvēkam ir emocionālas tiesības ienīst latviešu valodu, tāpat kā sunis nīst spieķi (...). Esmu dzimusi Padomju Savienībā, pēc tam, nekur

neizbraucot, atrados neatkarīgajā Latvijā (cik mūsējo šeit pakārās, saslima, nespējami pārdzīvot dzimtenes sabrukuma traģēdiju.)"

Nobeigumā viņa nīrgājas: "Un tā dziesmiņa par Latviju kā vienīgo vietu uz zemes, kur latvieši var justies kā latvieši... Gan baskiem, gan kataloņiem viņu zeme ir tā vienīgā, bet savas valsts nav. Pricājieties, latvieši, ka jūs vispār dabūjāt savu valsti bez asins izliešanas - no Krievijas rokām, starp citu."

Arprātīgs naidis - te nekādi manifesti nelīdzēs.

Un stulbuma arī netrūkst: paidagoģijas zinātņu kandidāts Jakovs Pliners, Rēzeknes skārdnieka Gedāles dēls, izcibējušās PCTVL spideklis, portālā www.rus.delfi.lv nācis klajā ar rakstu, kuŗā uzsver, ka "visiem bērniem Latvijā ir tiesības iegūt kvalitatīvu izglītību, kas nodrošinātu viņu konkurentspēju tiklab Latvijā, kā arī ārzemēs. Tai pašā laikā viņi patur tiesības **saglabāt savu etnisko identitāti** (izcēlums mans - F.G.). Vai mūsu skola to nodrošina? Neno-

drošina."

Un beigās Pliners uzsver: "Ejot uz referendumu, mēs pierādīsim, ka neesam Ivani, kas neatceras, kam viņi rados." Tas bija beigu akords. Bet šo ļoti izteiksmīgo krievu metaforu Jakovs Gedāles dēls Pliners jau bija licis virsrakstā: "Mēs neesam Ivani, kas neatceras, kam viņi rados." Dieviņ tētiņ! **Ivani, ne pomnašcieje rodstva** - tā **Staļins** 1948. gadā šaustīja "bezdzimtenes kosmopolitus", t.i., židus!

Vai tas nav stulbuma kalngals? Kāpēc šī raksta sacerēšanu nevarēja uzticēt tādām pašām paidagoģisko zinātņu kandidātām Valērijam Buchvalovam - Plinera līdzgaitniekam PCTVL vadībā? Vai jābrīnās, ka krievu cilvēki komentāros ārdās: "Tu, protams, neesi Ivans, tu esi Ābrams, kur tu lien," - un tā tālāk. **Savu** etnisko izcelsmi Pliners acīmredzot atstājis novārtā un, dodot savam apcerējumam patiešām idiotisku virsrakstu, **kaitējis manai tautai**, jo, "kā skan, tā atskan", un vismaz

gaisotnes ziņā ciest dabūs Latvijas ebrēju kopiena.

Labas gribas manifesti aicina "nekultivēt cilvēka zemākos instinktus". Labs ir, vārds NRA publicistei Elitai Veidemanei. Viņa, bez šaubām, ir Latvijas patriote, bija Atmosdas priekšpulka. Bet viņas rakstā *Kā Antiņš ar Ivanušķu cīņā gāja* (NRA 7. februārī) viņa citē Miervaldi Birzi, kas nacistu okupācijas laikā bija divus gadus ieslodzīts Salaspils koncentrācijas nometnē un 1997. gadā intervijā žurnālam *Rīgas Laiks* teica: "Padomju laikā tie, kas bija gājuši bojā gulagā, bija bezvērti liķi, tagad tie, kas gāja bojā vācu nometnēs, ir bezvērti liķi... Vienīgie, kas turas vidējā cenā, ir židi." Miervaldis Birze ar to gribēja teikt, ka gan padomju laikā, gan tagad tiek atzīts, ka židi bijuši holokausta upuri. Taču Elita Veidemane nobeigumā raksta: "Bet **gudrinieki**, kas turas vidējā cenā", tikmēr novāc savu **melno panākumu** ražu, **pricādamies par antiņu un ivanušķu savstarpējām gladiatoru cīņām**, kas viņus beigās iznīcinās, padarot par nevērtiem upuriem (izcēlums mans - F.G.)."

Kā te vairāk - naida vai stulbuma? **Franks Gordons**

Par referendumu rezultātu domājot

Nu jau notikušajam referendumam par to, vai krievu valodai būtu jāpiešķir oficiāls statuss mūsu valstī, nebija ne sākuma, ne arī beigu līnijas - tā pēc rezultātu paziņošanas apgalvoja Valsts prezidents Andris Bērziņš. Viņam ir taisnība.

Lasītāji, protams, zina, ka referendumā vairākums iedzīvotāju nobalsoja pret krievu valodas kā valsts valodas statusu. Kopumā gandrīz 75 procenti vēlētāju bija pret, gandrīz 25 procenti bija par (atlikušie biļeteni bija sabojāti, par to vēlāk). Pozitīvi jāvērtē fakts, ka vēlētāju skaits bija lielāks par vēlētāju skaitu jebkuŗā tautas nobalsošanās, kas rīkota atjaunotās Latvijas vēsturē. Cilvēki acīmredzot ir sapratuši, cik šis jautājums ir būtisks. Taču nebūt ne tikpat pozitīvs ir „par” balsojušo skaits.

Pirmkārt, rezultāti rāda, ka no Latvijas pēdējo gadu laikā emigrācijā devušies ne tikai latvieši. Londonā par krievu valodas statusu nobalsoja 32, Dublinā - 37 procenti vēlētāju. Iespējams, daļa šo cilvēku bija latvieši, kuŗi ar balsojumu vēlējās demonstrēt nepatiku pret ekonomisko situāciju, kas viņiem likusi doties svešumā, bet starp emigrantiem ir arī pietiekami liels skaits tā dēvēto krievvalodīgo.

Otrkārt, tas, ka ceturdaļa vēlētāju balsojuši par oficiāla statusa piešķiršanu krievu valodai Latvijā, ir īsta medusmaize Krievijai. Jau nākamajā dienā pēc referenduma Krievijas allaž aktīvais vēstnieks Latvijā Aleksandrs Vešņakovs sāka bārties, ka valsts nav ļāvusi diviem cilvēkiem no „Krievijas Sabiedriskās palātas” kļūt par balsošanas novērotājiem. Valsts pārstāvji paskaidroja, ka tas

noticis tāpēc, ka minētie cilvēki pieteikumu iesnieguši pašā pēdējā dienā, kad tas gan vēl bija pieļaujams, bet realitāte, ļoti iespējams, ir cita. Minētā palāta ir Kremļa izveidota organizācija, kuŗas uzdevums ir sadarboties ar „tautiešiem” ārzemēs. Uzskatīt to par organizāciju, kas pārbauda vēlēšanu norisi citās valstīs, būtu pagrūti, vēl jo vairāk ievērojot Maskavas vienmēr slimīgo attieksmi pret ārzemniekiem, kuŗi vēlas novērot vēlēšanas Krievijā.

Te, starp citu, prātā nāk nu jau drīz gaidāmās Krievijas prezidenta „vēlēšanas”. Pēdīnās šeit tāpēc, ka nav nekādu šaubu - Kremļa īstenā saimnieka Vladimira Putina ļaudis darīs visu iespējamo, lai savu varoni prezidenta krēslā iebidītu jau pirmajā vēlēšanu kārtā, savukārt sabiedriskās aptaujas liecina, ka tas būs iespējams tikai tad, ja notiks visnotaļ plaša krāpšanās. Nebūsim pārsteigti, ja Latvijas referendumu rezultāts kļūs par kampaņas daļu, nedz arī par to, ka nekādus īpašus novērotājos Kremlis negribēs redzēt.

Kritikas vilnis no Krievijas puses, protams, nāktu arī tad, ja nebūtu minēto vēlēšanu. Atrast ārvalstu ienaidnieku, lai slēptu iekšzemes problēmas, vienmēr ir bijis viens no Kremļa vadmotīviem. Mums noteikti atkal nāksies dzirdēt par Eiropas chartu, kuŗā ir rakstīts, ka teritorijās, kuŗās ir liels skaits cittautiešu, pakalpojumi būtu piedāvājami arī viņu valodā. Latvija gluži loģiskā kārtā no šī noteikuma ir atteikusies, bet nav nekādu šaubu, ka Krievija un tās āmen koris Latvijā šo jēdzienu īpaši attiecinās uz Latgali, kur „par” balsotāju skaits bija lielāks par „pret” balsotāju skaitu. Ciepatā vistālāk valsts austrumos Zilupē „par” krievu valodas statusu bija pat pāri 90 procentiem

vēlētāju (tiesa, kopumā tikai mazliet vairāk par 1300 balsotājiem no vairāk nekā miliona pavalstnieku, kas piedalījās referendumā).

Un nu par bojātajiem biļeteniem. Pirms referendumu kāda organizācija ielās izvietoja reklāmu, aicinot ļaudis urnās mest tukšus biļetenus vai arī tos izrotāt ar skaistiem sauķiem, piemēram, par mieru u.tml. Nederīgi bija arī nepareizi aizpildīti biļeteni - kopumā tādu bija trīspāris tūkstoši. Tas liecina par atbildības apziņas trūkumu tik ļoti svarīgā jautājumā. Organizācijas pārstāvji apgalvo, ka viņu piedāvājums bijis saistāms ar visiem tāpat skaidri zināmo referendumu rezultātu, taču tas lietas būtību nemaina. Šie cilvēki bija bezatbildīgi, un cauri.

Lielākais zaudētājs šajā procesā, jādama, ir *Saskaņas centrs* (SC). Pirmkārt, viens no partijas līderiem Jānis Urbanovičs pirms referendumu norādīja, ka balsojums būšot šīs partijas popularitātes rādītājs. Nepilnie 25 procenti cilvēku, kuŗi nobalsoja par krievu valodu, ir mazliet mazāks procents nekā tie, kuŗi par SC balsoja pērn Saimes vēlēšanās, tāpat - kur atbalsts bija, tur tas arī palicis. Otrkārt, nu gan SC ir pārvilcis teknu svitru pāri kaut mazākai iespējai paredzamā nākotnē kļūt par valdošās koalīcijas daļu. Īpaši pēc tam, kad vieni no ievērojamākajiem „par” kampaņas atbalstītājiem bija tādi SC smagsvari kā Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs. Te atklājas milzīgā liekulība, jo SC programmā joprojām ir rakstīts, ka valsts valoda Latvijā, protams, ir tikai viena vienīga. Ko tāda gadījumā ar savu „par” balsojumu vēlējās pateikt Ušakovs un ne viņš vien? Ušakovs centās visādi izlocīties, apgalvojot, ka balsojums patiesībā bijis par ekonomikas

problēmām, taču jautājums referendumā tomēr nebija ne par bezdarbu, pensijām, subsidijām, ne par ko tamlīdzīgu. Jautājums bija tikai un vienīgi par krievu valodu.

Galvenais jautājums, protams, ir - kas notiks turpmāk. 19. februārī mēs Latvijā pamodāmies tieši tajā pašā valstī, kuŗā 18. februāra vakarā aizgājām gulēt. Taču tāpēc nav jāsecina, ka krievu valodas atbalstītāji nu rimsies. Jau tagad tiek vākti paraksti, lai forsētu referendumu par pavalstniecības automatisku piešķiršanu uzreiz visiem nepavalstniekiem. Ja tik tālu tiksim, rezultāts, bez šaubām, būs tāds pats, kāds nobalsošanā par valodu, taču referendumu rīkošana nav lēts prieks - katru reizi nepieciešami teju divi miljoni latu. Tas savukārt politikā aprindās ir izraisījis diskusiju - vai 10 tūkstoši parakstu tomēr nav pārāk zems sliekšnis, lai uzsāktu plašāko (valsts financēto) parakstu vākšanu un pēc tam arī referendumu. Runa te, protams, ir par tautas demokrātiju, bet 10 tūkstošus parakstu savākt nav grūti, - lasītāji, kuŗi dzīvo, piemēram, Kalifornijas pavalstī Amerikā, ļoti labi zina, kas notiek, ja referendumu rīkošana kļūst pārāk viegla, - biļetenos sāk parādīties visvisādas, reizēm arī visnotaļ trakas domas.

Arī Latvijas sabiedrībā nekas nav mainījies. Jautājums par krievu valodas tiesībām allaž bijis pirmkārt politisks un tikai otrkārt sabiedriska jautājums. Sabiedrībā etniskas dabas konfliktu ir ļoti maz. Te nav bijusi Dienvidslāvija, kur dažādu tautību ļaudis pagājušā gadsimta 90. gados cits citu slaktēja nost uz nebēdu. Starptniskas laulības Latvijā nav nekāds retums, un arī man, kas krievu valodu neprot, ir draugi krievi.

Valsts prezidenta paspārnē patlaban tiek vākti paraksti zem cita dokumenta - tā dēvētā *Labās gri-*

bas manifesta, kuŗa pamatā ir luterāņu mācītāja Juŗa Rubeņa pārdomas par „morālu izlīgumu” Latvijā. Ja kāds grib šo manifestu izlasīt, tas atrodams tīmeklī. Centrālā doma ir šāda: „Katram no mums ir iespējas augt, īstenot savus garīgos uzdevumus. Tas nozīmē nevis meklēt vienkāršotas atbildes uz sarežģītiem jautājumiem, bet mācīties, kā kļūt redzīgākiem, atklātākiem, iecietīgākiem saprast citus cilvēkus, tapt realitātei pamodinātiem.”

Šo tekstu var uztvert ironiski, jo to rakstījis mācītājs, kuŗa Baznīca nebūt neatbilst visiem šajā uzskaukā minētajiem vārdiem, it īpaši, kad runa ir par atklātību un iecietību, taču, ja runa ir par starptniskām attiecībām, tad var jau arī tā teikt. Bet vai tāpēc kaut kas īpaši mainīsies? Nemainīsies. Radikāļi Latvijā, kā bijuši, tā būs, bet lielum lielā sabiedrības daļa vēlas tikai dzīvot mierīgi un bez eksciesiem. Ja nu ir kāds, kam visvairāk ir vajadzīga „laba griba,” tad tā ir mūsu valsts politiskā šķīra, jo neaizmirsīsim, lūdzu, neviens, ka parakstu vākšana par krievu valodas statusu sākās pēc tam, kad tā dēvētā Nacionālā apvienība darīja to pašu par jautājumu - vai visās Latvijas skolās būtu jānodrošina visu klašu mācības tikai un vienīgi latviešu valodā. Par to sevišķi derētu padomāt tiem *trīsarkapeikām* tūkstošiem ārvalstīs dzīvojošos pavalstnieku, kuŗi par to balsoja pagājušā gada vēlēšanās. Latvijai nav jādzīvo mūžīgi saspringtā gaisotnē, piedevām tas ir pilnīgi absurds, ka vēl tagad, kad mūsu valsts ir bijusi neatkarīga ilgāk, nekā tas bija pirmskaŗa posmā, par šādiem jautājumiem joprojām ir jārunā. Atliek tikai paskatīties ziemeļu virzienā. Igaunijā šādu problēmu nav. Jo tur politiķi ir gudrāki un sabiedrība tāpat acīmredzot vienkārša. Nekāds sarežģītāks reizrēķins tas nebūt nav. **Kārlis Streips**

Ojārs Celle

PROVOKĀTORU IZAICINĀJUMS PĀRLIECINOŠI NORAIIDĪTS

Iepriecinošie 18. februāra tautas nobalsošanas rezultāti liecina, ka bezkaunīgais izaicinājums valsts valodas statusa jautājumā ir saņēmis pelnīto atbildi, saņēmis to no latviešu tautas. Ja arī neviens latvietis nebūtu piedalījies pretbalsojumā, savākto atbalsta balsu kopsumma krievu valodu kā otru valsts valodu nebūtu pietuvinājusi šādam godam. Ar ceturtdaļas vēlēšanu palīdzību neko tādu nav iespējams sasniegt.

Ar vispārēju tautas izvairīšanos balsot būtu pieticis, lai Lindermana un Co provokācija izgāztos. Taču ko domātu pasaule par šādu latviešu izturēšanos un kā uz to reaģētu krievu valodas izplatīšanas stābs Maskavā? Atbilde paliek nenoskaidrota, jo izaicinājums pamudināja latviešus uz to atbildēt, pamostoties no vienaldzības par valodu jautājumu Latvijā. Kas notiks turpmāk, arī to nezinām. Varam tikai cerēt, ka notikušais pozitīvi iesēdīsies latviešu pašapziņā un viņi ar šo dienu vairāk cienīs un mīlēs savu valodu un būs enerģiskāki tās lietošanā. Un it sevišķi attiecībās ar t.s. krievvalodīgajiem.

Ja stabils paliks Eiropas politiskais stāvoklis un mūsu robežu kontrole būs pašu latviešu rokās, laiks (ar latviešu palīdzību) spēs dziedēt Otrā pasaules kara un ilgās padomju okupācijas cirstās brūces Latvijas demografijā. Par šī procesa labvēlību latviešu tautai liecina dati: 1959. gadā krievu skaits Latvijā pārsniedza 900 000, salīdzinājumā - 168 266 1935. gadā. Šie vairāk nekā septiņi simti tūkstošu ienācēju kopā ar tādā pašā kārtā iekļuvušajiem citiem slaviem pārsniedza pat 45% no visiem valsts iedzīvotājiem.

Izceļošanas un zemās dzimstības rezultātā 2000. gada tautas skaitīšanā krievu skaits bija noslīdējis līdz 703 243, bet nupat 2011. gada tautas skaitīšanā viņu bija vairs tikai 556 422. Nav vajadzīga ne bagāta izdoma, ne nereālas cerības, lai redzētu šīs tautības skaitliskās virzības tendences nākamajos desmit vai divdesmit gados. Valstī līdz ar neatkarības atgūšanu pārkrieviošanas procesu nomainījusi atkrieviošanās.

Nav pašlaik precīzu statistisku datu, kā sīkumos notiek slaviskie atplūdi Latvijā. Mēs zinām, ka daudzi krievi no Latvijas ir izceļojuši un krievu dzimstība ir ļoti zema. Ir jauktas laulības starp latviešiem un krieviem, un lie-

lākā daļa viņu bērnu pievienojas latviešu tautībai. Notiek arī pārtautošanās, no kuņas ieguvēja ir Latvijas pamattauta. Latviešu proporcija Latvijā no 52% 1989. gadā ir pieaugusi līdz 62,1% 2011. gadā. Un tas ir noticis, lai gan izceļošanas un zemās dzimstības līmenis ir samazinājies absolūtos skaitļos arī latviešus.

18. februāra rezultāti Latgalē krasi atšķiras no pārējās Latvijas. Tur 55,6% nobalsoja par krievu valodu kā otru valsts valodu. Pārkrievotā Zilupe, Daugavpils un Rēzekne vairāk nekā atsvēra latviskākus Latgales centrus. Krieviskākās pilsētas atspoguļoja turienes situāciju – ar latviešu valodu tālu netiksi.

Neatkarības atjaunošana Latgales latviešiem nekādu atslogu nenesa. Atjaunotās Latvijas valdība un Saeima par Latgali visus šos gadus nav rūpējusies. Tur valda daudz lielāks bezdarbs un nabadzība nekā citur Latvijā. Jaunā paaudze no latviskajiem laukiem ir atnākusi uz Rīgas apkārtni vai zemi vispār atstājusi. Pēdējie tautas skaitīšanas dati par Latvijas novadiem vēl nav publicēti. Pēc iepriekšējiem datiem, kas vēl nav koriģēti, 44,1% Latgales iedzīvotāju ir latvieši, 39,0% krievi, 7,0% poļi, 5,3% baltkrievi, 1,4% ukraiņi, 0,6% lietuvieši un 2,6% citi.

Latgales iedzīvotājus neatkarīgi no tautības saniknoja arī jaunie valdības noteikumi par ierobežotu iepirkumu ieviešanu pār robežu no Krievijas un Baltkrievijas, jo tie sadārdzināja dzīvi it sevišķi pierobežas iedzīvotājiem. Tas, protams, Latgales ļaudis noskaņoja pret valsti un noteikti ietekmēja arī šo nobalsošanu.

Ja tautas skaitīšanas dati šos skaitļus pārāk nemainīs, patlaban pieejamie dati it kā norāda, ka Latgales latvieši balsuļojuši pret, bet pārējie par. Drīzāk gan tas neatbilst patiesībai, jo vairāk nekā 20 000 Latgales poļu nav ar krieviem sevišķos draugos, tā ka nobalsošanas iznākums drīzāk rāda, ka daļa latviešu balsuļojuši kopā ar krieviem. Ļaužu atsauce Latgalē bijusi kopumā vismazākā visā Latvijā. Rezultātus negatīvi ietekmējis arī stipri aukstais laiks un izklaidēta latviešu kopība Latgales laukos.

Lai kā arī vērtētu, Latgales rezultāti ir nopietns brīdinājums, ka valstij vairāk jā rūpējas par turienes latviešiem, latgaļiem.

Visās pēcbalsošanas debatēs dominēja konstatējumi, ka **referendums nekādu paliekamu sasprindzinājumu tautu attiecībās neizraisīs. Saskaņas centrs** ar savu nesaprotamo izturēša-

nos gan ir apliecinājis, ka pašreizējie nelatviešu politiķi nav tie, kas spētu piedāvāt lielāku saskaņu starp tautām. Būtu laiks padomāt, nevis kā politiski pretstatīt tautu pret tautu un arī turpmāk atbalstīt divu kopienu dzīvošanu Latvijā, bet minoritātes integrēt ap Latvijas valsti, valodu un visu citu, kas vieno. Līdzšinējā integrācijas politika nav bijusi īpaši sekmīga, taču latviešu valodas pratēju skaits Latvijā joprojām pieaug un latviešu valodas nepratēju kopība izmirst.

Laiks dziedē visas brūces, un palēnām viņsaule aiziet visi tie, kas mūsu valstī bija ieradušies nelūgti. **Nākotnes uzdevums Latvijas valstij ir skaidrs – ap šīs valsts pamatvērtībām jāpūcina visi, kas šeit ir dzimuši un vēlas te dzīvot.** Pašreizējā politiķu kopība diez vai ir uz to spējīga. Tas, manuprāt, būs tās paaudzes uzdevums, kuŗi ir auguši brīvā zemē, pašreiz izglītojas un veido savu nākotni, neatkarīgi no tā, pie kuŗas tautības viņi pieder.

Jāpārdomā, kā turpmāk izvairīties no absurdiem referendumiem. Tautas nobalsošanai nevajadzētu notikt par nemainīgām, pašsaprotamām valsts un tautas vērtībām. Varbūt tieši tā jānotic Satversmē.

Profesionālas disidentes stāsti

Atsaucoties uz biedrības “Demokratiskie patrioti” un Rīgas domes Demokrātisko patriotu frakcijas uzaicinājumu, Rīgā no 15. līdz 18. februārim viesojās Krievijas režīma opozicionāri un cilvēktiesību aktivisti – Krievijas partijas “Demokrātiskā savienība” (DS) dibinātāja, disidente **Valerija Novodvorska** un DS biedrs, Maskavas Valsts universitātes profesors **Konstantīns Borovojs**. Vizītes laikā Novodvorska un Borovojs oficiāli tikās ar Saeimas un Rīgas domes deputātiem un Austrumeiropas politikas centra pārstāvjiem, notika intervijas un tiešraides televīzijā un radio saistībā ar gaidāmo referendumu.

Dienu pirms referenduma Novodvorska Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē nolasīja publisku lekciju “Ordas tradīcija Krievijā un tās sekas Baltijas valstīs”.

Sniedzam īsu ieskatu Valerijas Novodvorskas dzīves gājumā, publiskas tikšanās reizēs paustās atziņas un īsu interviju ar viņu pēc nolasītas lekcijas piektdienas. “Atsaucāmie uz biedrības aicinājumu, jo mums no Krievijas redzams, ka esat kļuvuši bezrūpīgi, dzīvojot brīvā valstī. Es jūs apskaužu, ka varat tajā dzīvot, bet mēs arī redzam, ka **referendums Latvijā ir Krievijas specdienestu darbs** (Izcēlums mūsu – red.). Mēs atbraucām, lai jūs brīdinātu,” sacīja Valerija Novodvorska. Kā viņas, tā Borovoja ieskatā referendumam būs postīgas sekas, sašķelta sabiedrība – tieši tas, ko vēlas Kremlis. “Patiesībā tas ir Trojas zirgs. Un tiem

200 tūkstošiem un pārējiem, kam ir interese par krievu valodu, tiem ir jāiet un jāsaka NĒ. Jānofotografē ar mobilo tālruni balsošanas zīmes un ar lepnumu un paceltu galvu jāiznāk ārā un jāsaka - es esmu Latvijas patriots, es balsoju PRET. Tā būs viņa biedra karte Latvijas patriotu sabiedrībā. Bet, ja tu neesi patriots, tad ko tu te vispār dari? Eiropas Savienības dokumenti nomaina sirdsapziņu un jautājumu, kas ir dzimtene.

Mēs esam atbraukuši no Krievijas, mēs jūs nenormāli apskaužam, ka dzīvojat brīvā Eiropas Savienības un NATO dalībvalstī, valstī, kur ir brīvas vēlēšanas un ir labi dzīvot, un tā ir liela laime tiem, kas te dzīvo. Brīnišķīga iespēja pierādīt, ka krievi nav zvēri, nav kalpi un nav kroplī, var dzīvot Eiropas valstī un parādīt, ka īsti krievi mīl Latvijā. Ir jāizvēlas. Latviešiem ir tikai šis mazais zemes ielāpiņš – viņu dzimtene”, sacīja Novodvorska.

«Mēs divas dienas runājam ar dažādiem Latvijas politiķiem, un mani pārsteidza viņu bezrūpība. Vadošā pozīcija ir tāda, ka Latvijas specdienestu nekvālitatīvais darbs nav problēma, jo aiz muguras ir NATO ar visiem saviem dienestiem. Un vispār par drošību nav jāuztraucas, jo NATO Latvijā aizstāvēs.” Novodvorska kādā intervijā neslēpa pārsteigumu. Viņa arī atgādināja, ka 1938. gadā Rietumu lielvalstis, cenšoties izvairīties no kara, „ziedoja” Čehoslovākiju, ļaujot Ādolfam Hitleram to sagrābt. Toreiz tika nolemts, ka tas būs «mazākais ļaunums» un varbūt

Kremļa opozicionāri Valerija Novodvorska un Konstantīns Borovojs ieradušies Rīgā, lai aicinātu Latvijas pavalstniekus – krievus 18. februāra referendumā balsot „pret”

atturēs no pasaules kara. Pēc tam Jaltā lielvalstis jau «ziedoja» visu Austrumeiropu, arī Baltijas valstis, atdodot to Josifam Staļinam. «Krievija šobrīd ir kodollielvalsts, un diez vai Rietumi cinīsies par Latvijā, ja radīsies draudi, ka var izraisīties jauns pasaules karš. Katrai valstij ir jābūt gatavai pašai sevi aizstāvēt,» saka Novodvorska.

Jāpiebilst, ka krievu valodā iznākošie preses izdevumi Novodvorskas un Borovoja viesošanās izsmej. Sauc par Latvijas glābējiem, kuŗus jau sen vairs Krievijā neviens neņemot par pilnu. Patiesībā Novodvorsku reizēm pavisam atklāti sauc par traku un psihiski slimu, jo padomju laikos viņa ievietota piespiedu ārstēšanai Kazaņas speciālajā psihi-

atriskajā slimnīcā. Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs publiski atzina, ka viņam vispār neesot komentāru par Novodvorsku un Borovoju, jo viņi jau tāds multfilmu personāžs vien esot.

Pirmo reizi (bet ne tuvu ne pēdējo) Lefortovas cietumā Novodvorska nonāca 1969. gadā 19 gadu vecumā par skrejlapīņu izplatīšanu, – tajās viņa vērsās pret padomju režīmu un notikumiem Čehoslovākijā, kad tur iegāja padomju armija. Tāpat kā visiem padomju laika disidentiem, kuŗi atteicās sadarboties ar VDK un savos uzskatos palika nelokāmi, Novodvorskai tika “uzrakstīta” diagnoze un viņa tika nosūtīta uz speciālo psihiatrisko slimnīcu Kazaņā piespiedu ārstēšanai. Uz Novod-

vorskas jautājumu, kāpēc viņai nepiespriež nāvessodu, bet sūta ārstēties, izmeklētājs atbildējis, ka tas būtu pārāk vienkārši, tas nebūtu sods, jo nebūtu jācieš. Par Novodvorskas pārciesto var izlasīt viņas grāmatā par savu dzīvi “Virs melu bezdibeņa”. Politieslodzītajiem tika piemērota gan fiziskā spīdzināšana, gan farmakoloģiskie līdzekļi (neuroleptiķi), lai cilvēku sagrautu gan fiziski, gan garīgi. Aprakstītās metodes ir baisas, no speciālās slimnīcas gandrīz nekad neviens neiznāca, cilvēki tika novesti līdz “dārzenū” līmenim un tur arī nomira. Reizēm dažus izlaida nomirt parastajās psihiatriskajās slimnīcās, un tikai dažiem ar cilvēktiesību aizstāvju atbalstu ārzemēs izdevās izkļūt no specslimnīcām kā invalīdiem, bet ar saglabātu saprātu.

Novodvorskai esot laimējies divkārt – viņu spīdzināja tikai fiziski un viņa ar *Radio Svoboda* un minēto cilvēktiesību aktivistu pulēm, pēc pusotra gada tika izlaista nomirt mājās. Un tad viņai laimējās vēlreiz – tika sagādātas ārzemju zāles, un divu gadu laikā viņai izdevās atveseļoties tiktāl, lai spētu turpmāk dzīvot un domāt par nākamo darbību. Lai gan daudzus gadus vēlāk Novodvorska panāca, ka viņai “piespriežto diagnozi” izskata neatkarīgu ārstu konsilijš, kas atzina, ka viņa ir garīgi vesels cilvēks, Krievijas varai un daudziem arī Latvijā tik ik pa laikam atkārtot, ka “trakos cilvēkos” nav vērts klausīties.

(Turpinājums 9. lpp.)

Par zaru, ko zāgējam. Paši vien...

Saeimas Kultūras un izglītības komisijas telpās 14. februārī notika latviešu rakstnieku un grāmatnieku tikšanās ar kultūras ministri Žaneti Jaunzemi-Grendi, Saeimas deputātiem un žurnālistiem.

Uzzinājusi, ka došos uz šo tikšanos Saeimā, vēstuli redakcijai atstājta Astrida Stahnke – pazīstamā ASV latviešu literāte un tulcotāja, kuŗa pasaules angļiski lasošo auditoriju iepazīstinājusi ar Raini un Aspaziju, tulkojusi viņas nozīmīgākos darbus. Astrida raksta:

Visā Latvijas vēsturē, zem dažādām okupācijas varām literātūra un rakstnieki vienmēr bijuši visādi saistīti - izmantoti, vajāti, cenzēti. Atklāti vai slepeni, viņi tomēr turējuši brīvības lāpas, riskējuši, uzdrošinoties stāvēt pret netaisnību un apspiestību. Taču to man nebūtu jāaizrāda, jo tie kas ir Saeimā un spriež, labi atceras, kā bija Padomju laikā, ko darīja rakstnieki un kā viņi par saviem darbiem cieta, tika biedēti, pārdzīvoja cenzūras. Un līdzēja izvest tautas atbrīvošanos no Padomju Savienības. (...)

Latvija bez savas dzejas, sava rakstītā, teiktā, tulkotā Vārda ir neiedomājama. Tā ir mums iespēja teikt savu stāstu, paust savas labās idejas, un būtu pašnāvīgi nogriezt atbalstu rakstniekiem, izdevējiem, tulkotājiem.

Mēs, kas mītam ārpus Latvijas, rakstām un tulkojam gandrīz vienmēr no „savām kabatām”. Mūsu organizācijas (tautiešu atbalstītas) ir daudz darījušas, lai rakstītais vārds vienmēr būtu pieejams, lai mums būtu „garīga barība” pašiem un lai mēs spētu savas labās domas dot arī citiem - citām tautām. Man amerikāņu draugi un skolnieki prasa pēc ziņām, pēc informācijas, jo tik maz, par spīti daudz darītam, tiek ievirzīts vispārējā ziņību lokā, jo trūkst atbalsta un

līdzekļu. Arī mūsu „trimdas” bērni un mazbērni visā pasaulē jautā pēc savām saknēm; arī tie, kas šodien atstāj Latviju, tomēr vēlas paturēt savu identitāti un valodu. Tādēļ, lūdzu - necērtiet Dzeju kā Latvijas mežus - bez zēlastības, ticības, un mīlestības! Kas tad paliks? Kur mēs paliksim?

*Visu labu un, gudru prātu vēlot,
Astrida Stahnke*

Tāpat – kas bija par iemeslu tam, ka rakstnieki, dzejnieki un grāmatnieki nolēma doties uz Saeimu, lai aci pret aci ar kultūras ministri un Saeimas Kultūras un izglītības komisijas deputātiem noskaidrotu, kas īsti notiek un notiks ar valsts pamatu pamatu – valodu un kultūru. Formālais iemesls un „pēdējais piliens”: no valsts (izcēlums mans –L.K.) akciju sabiedrības Latvijas valsts meži kultūrai ziedotajiem 800 tūkstošiem latu, saskaņā ar 2011. gada 6. decembra Kultūras ministrijā parakstīto nodomu protokolu, literatūras un grāmatniecības atbalstam nav ticis ne plika graša... „Diemžēl tas bērns ir izkritis no ratiem,” bija spiesta atzīt kultūras ministre Žanete Jaunzeme-Grende, pirms tam gan „pacikstējusies” ar uzstājīgiem literātu un deputātes Ingūnas Rībenas jautājumiem – kuŗš tieši - Zemkopības ministrijas vai Latvijas valsts mežu ierēdnis (!) noteica šādu naudas sadalījumu, ka literatūrai netiek nekā. (Tā tika apgalvots no ministres un ministrijas pārstāvja puses!)

Dzejniece Liāna Langa: „Mēs esam nākuši šurp ar miera pipi, bet ar stipru dūmu, ar stingrām prasībām. Filozofi, domātāji ir tie, kas veido valsts intelektuālo diskursu, kas savukārt ir nepieciešams ikvienas valsts pastāvēšanas priekšnoteikums. Latvijas valsts tapa tāpēc, ka tie bija valoda

un kultūra. Tad kāpēc gan pamatu stiprināšanā ir ieguldīts vismazāk. Kāpēc muskuļu tvirtums šai valsti vienmēr bijis vērtēts augstāk nekā intelekta vingrumi?”

Akadēmiķe, deputāte Janīna Kursīte (nekad nebiju redzējusi profesori tik satrauktu un pat niknu!): „Tā ir ārkārtas situācija, esam atgriezušies 19. gadsimta vidū!”

Dzejnieks Uldis Bērziņš: „Literatūra ir attaisnojums un garants nācijas attīstībai.”

Pārlietu bieži šajā apspriedē skanēja salīdzinājumi ar Igauniju un Lietuvu. Un kā nu ne, ja tie cipari ir tik daiļrunīgi. Piemēram: vērtīgu grāmatu iepirkumam valsts bibliotēkām (papildu pašvaldību pasūtītajai periodikai un lielākoties plaši pieprasītai viegla satura literatūrai) Igaunijā tērē 1,17 miljonus latu, Lietuvā – 800 tūkstošus latu, Latvijā – 4000 (jā, četrus!) tūkstošus latu. Igaunijā valsts Kultūrkapitāla fonda budžets ir 12 miljoni latu, Latvijā – 2 miljoni. Kopš mūsu valsts KKF dibināšanas tā budžets „nogriezts” par 75%! Vērigs Laika un Brīvās Latvijas lasītājs varbūt atminēsies manu sarunu ar ministri Jaunzemi-Grendi, kuŗa uzdevu viņai jautājumu, vai ministere cīnīsies par to, lai atgūtu savu laiku, kad valdības vadītājs bija Einars Repše, nocirsto KKF finansējuma sasaisti ar valsts akcīzes nodokļa maksājumiem jeb naudu, kas valsts kasē ieņemta no tabakas, alkohola un spēļu zālēm. Ministre mūsu sarunā atrauca: „Un ja nu visi pārstās pipēt?” un apgalvoja, ka necīnīsies ne par ko. Bet Igaunijā šī sasaiste joprojām ir, un par rezultātu – sk. iepriekš minētos ciparus.

Izrādās, igauņi atrisinājuši vēl vienu sāpīgu jautājumu – par radošās personas statusu. Latvija

esot vienīgā valsts Eiropā, kur tāda nav. Tas nozīmē, ka Latvijas rakstnieki var cerēt tikai uz minimālo valsts pensiju un par savu ikdienas nodrošinājumu visiem – vai tas būtu atzīts literatūras klasiķis vai iesācējs spalvas vingrināšanā, varbūt gan ar perspektīvu izaugt par klasiķi, - jārūpējas pašam. Mūsu rakstnieces un dzejnieces situāciju paskaidroja pavisam saprotami: nu, nevar rasties nozīmīgs literārais sacerējums vakara stundās pēc darbadienas birojā. (Mūziķi un aktieri ir labākā situācijā, jo tie tomēr iesaistīti institūcijās, kas maksā nodokļus – teātros, orķestros.) Vārda māksliniekiem jāmeklē pelnīšanas iespējas pašiem, un, kā rāda dzīve, tie veiksmīgākie tikuši pie darba redakcijās vai PR kompānijās, citam jāslēdz kompromiss ar sirdsapziņu un jāpieņem, piemēram, tā paša Lemberga finansiāls atbalsts.

Labā ziņa – pēdējo gadu laikā tomēr 56 mūsu literātu darbi tikuši tulkoti citās mēlēs. Tāpat – ievēribas cienīgi darbi ir gan taču.

No tā paša pieticīgā kultūras budžeta 43 miljoni latu tiks tērēti Gaismas pils celtniecībai. Rakstniece Nora Ikstena: „Bet tā [bibliotēka - L.K.] var palikt bez satura!”

Ministrei Jaunzemei-Grendeī allaž patik lietot vārdu savienojumu „kultūras industrija.” (Cita starpā, par veiksmīgu kultūras industrijas paraugu viņa uzskata arī Krievijas mūzikas festivālu *Jaunais vilnis*, kas notiek Jūrmalā – tā izlasīju kādā plašsaziņas līdzekļu ziņā, un tas man liek domāt par ministres izpratni par kultūras saturu un formu.) Un vēl ministrei patik vārdu „cik?” Arī šai sarunā viņa aicināja nospraust mērķus, kas ir „izmērāmi”, lai izrēķinātu konkrētu vajadzīgās naudas summu. Rakstnieki šo summu nosauca pilnīgi konkrēti: 300 tūks-

toši latu, no kuŗiem viena trešdaļa prioritārai kultūras programmai „Jaunu grāmatu un citu izdevumu iepirkums publiskajām bibliotēkām”.

Žanete Jaunzeme-Grende apsolīja šo naudu atrast, piebilstot, ka vēl gan neesot ne jausmas, kur un kā. Un vēl pavēstīja, ka braukšot pieredzes apmaiņā uz Igauniju.

Par dažām šai sēdē novērotām kontraversijām. Pie sarunu galda sēdēja (cerams, arī ieklausījās runātājos) puisietis, piedodiet, deputāts no *Saskaņas centra* Vladimirs Reskajs, kuŗš pavisam atklāti pau- da savu neizpratni par to, kāpēc tie literāti te nākuši. Ierunājās arī ZZS pārstāvis deputāts Jānis Vucāns, kuŗš itin pārliecinoši, lai arī dažbrīd aso diskusiju bija uztvēris vien kā vārdu cīņas. Bet pie galda nesēdēja neviens no kultūras ministres pārstāvētās partijas VL/TB/LNNK – nu, vismaz, lai atbalstītu savu partijas biedreni sarežģītajā uzdevumā. Nevaru atturēties nepiebildusi, ka arī pirmsreferenduma laikā neko diži iespaidīgu no šī nacionālā spēka puses nemanījām. Ja nu vienīgi Imanta Parādnieka matu astes publisko nogriešanu...

Es izjutu patiesu gandarījumu par pārliecinošajām, ar stingru loģiku un zināšanām apveltītajām Liānu Langu, Gundegu Repši, Noru Ikstenu, Ruditi Kalpiņu, ar intelektuālu baudu klausījos Māri Bērziņā, Uldi Bērziņā. Es parakstos zem Ingas Ābeles teiktā: „Ir vajadzīgs pilnasinīgs Kultūrkapitāla fonds, piesaistīts akcīzes nodoklim.”

Visbeidzot – mūsu visu pārdomām Liānas Langas citējums no K. Skalbes 1915. gadā teiktā: „Rakstniecības druva ir izpostīta...” un dzejnieces komentārs: „Kaŗa drupas novākt ir viegli, bet pārdarījuma un apsmieklā sajūta tik ātri nepāriet.”

Ligita Kovtuna

Jaunā Gaita Nr. 268

Atveŗot rakstu krājuma *Jaunā Gaita* pavasara izdevumu, kuŗa krāšņā vāka autors atkal ir Ilmārs Rumpēters, kultūras cienītāji kārtējo reizi atradīs dzejoļus, mākslas reprodukcijas, atmiņu stāstus, rakstus par vēsturi, aktualitātes, kritiku, viedokļus un recenzijas.

Dzejnieks Uldis Bērziņš sešos „motīvos” apcerē Jura Kronberga dzīvesvietu Zviedrijā, ziemeļzemju mītu par Snores Sturlas

dēlu, Egila Plauza sapni, kāda Parīzes klošāra godīgumu, politikāna Aivara Saliņa grūto likteni un Knuta Skujenieka dzejas viņa sašķīšanu krastā. Leons Briedis savukārt dzejiski salīdzina Rīgu ar nedaudz nodzeltējušu, vietumis padzisušu pergamentu, „kuŗā dziļi un cieši ieēdušās rūnas / gotiskais raksts / kirillica / un pat ivrits”.

Nesen Dailes teātrī Rīgā iestudētajā drāmatikā un gleznotāja Raimonda Staprāna lugā „Gūsteknis pili” Kārlis Ulmanis laiksposmā no padomju kaŗapulku ienākšanas Latvijā 1940. gada 17. jūnijā līdz pat viņa apcietināšanai 22. jūlijā un izsūtīšanai uz Sibīriju attēlots nobijies, vēlmju domāšanā iestidzīs. Šajā JG numurā ievietots viss lugas teksts.

Mākslas redaktore Linda Treija iepazīstina ar gleznotāju Annu Heinrichsoni.

Fotoprojektā „LV21” piecu gada laikā piedalījušies gan ievērojami, gan mazāk pazīstami fotografi un, lietojot „etnoantropoloģisko metodi”, t. i., rosinot nejausi sastaptus cilvēkus eksponēt

nepiespiestu paštēlu, 82 fotogrāfijās izveidots Latvijas iedzīvotāju koptēls.

Zviedru dzejnieks Tomass Transtrēmers, 2011. gada Nobela prēmijas laureāts literatūrā, *Jaunās Gaitas* lasītājiem pazīstams jau kopš 1967. gada, kad viņa darbus tulkoja redaktors un rakstnieks Andrejs Gunars Irbe. Sarunā ar Rolfu Ekmani Zigurds Elsbergs pastāsta par saviem un dzīvesbiedres Vizmas Belševicas ciešajiem sakariem ar Transtrēmeru, bet poļu dzejnieks Ādams Zagajevskis viņam veltī šādus vārdus (Ingmāras Balodes tulkojumā): „Tomass Transtrēmers mani apbūra ar savas dzejas melodiju, saviem meklējumiem un atradumiem, ar savu kaprīso bezdelīgas lidojumu.”

Roberta Freimūta fotoportretā redzams Zigis Miezītis (1933-2011) – elegants, enerģisks, starojošs – tādu viņu atceras neskaitāmi latvieši, kuŗi latvietību kopāši Ziga vadībā tautasdeju kopās Toronto, 2x2 un 3x3 nometnēs un Dziesmu svētku lieluzvedumos Ziemeļamerikā, Vācijā, Zviedrijā un Latvijā.

Nodaļā „Dažos vārdos” pieminēti aizgājēji, uzskaitīti literāri jaunizdevumi, cildinājumi, mūzikas uzvedumi, mākslas izstādes, senparažu veicinājumi, jaunami par dubultpavalstniecību un diasporas politiku, ērmīgas būšanas un izziņas no Latvijas un visas pasaules.

Kiberkambaŗa nodaļā ilggadējais sveikotājs, žurnāla *Illustrētā Zinātne* redaktors Vents Zvaigzne brīdina: „Nekādi mesli Rietumiem nepaglabās mūs no mums pašiem, ja vēlēsimies atkal atgriezties Krievijas apskāvienos.”

Grāmatu recenziju sadaļā Lalita Muižniece raksta par Vairas Viķes-Freibergas „Trejādas saules” 4. sējumu „Meteoroloģiskā saule. Gaišā saule”; Imants Auziņš – par Daces Micānes-Zālītes pirmo dzejoļu krājumu „Vāveŗu gane” un Pāvila Vasariņa eseju sakopojumu „Varavīksnes spēks”; Astrīda Straumane Ramrāta (Ramrath) – par Anšā Pommera rediģēto Fišbachas bēgļu nometnes „skalbiešu” atmiņu krājumu „Lāpa-15”; Lāsma Ģibiete – par latviešu valodā tulkoto Vilhelma fon Šternberga biogrāfiju „It

kā viss būtu pēdējoreiz: Ērihs Marija Remarks”; Gundars Ķeniņš Kings – par *Journal of Baltic Studies* 2011. gada septembra numuru.

Jaunās Gaitas atsevišķu numuru par 10 ASV dolariem var pasūtīt, rakstot vai zvanot Jurim Žagariņam, tālr.: 413-732-3803, e-pasts: juris.zagarins@gmail.com; galvenā redaktora Rolfa Ekmaņa e-pasta adrese: rekmanis@gmail.com

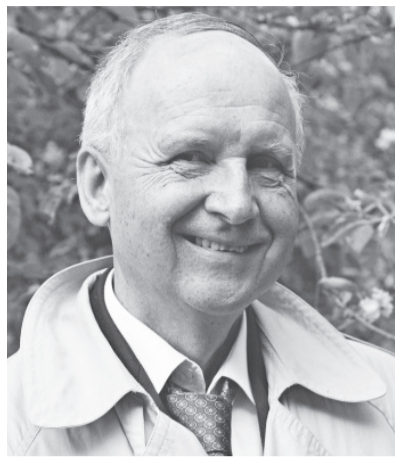
Viena gada abonements (četri numuri) maksā \$39, divu gadu – \$76 (ASV vai Kanadas valūtā). Abonētāji Kanādā lūgti izrakstīt čeku *Jaunā Gaita Magazine* un nosūtīt Ingridai Bulmanei (23 Markland Drive, Toronto, ON M9C 1M8, Canada). Abonētājiem ASV un visās citās zemēs jāmaksā ASV dolāros, čeks ar norādi *Jauna Gaita, Inc.* jānosūta Tijai Kārklei (616 Wiggins Road, St. Paul, MN 55119, USA).

Atsevišķus šī numura rakstus, kā arī *Jaunās Gaitas* vēsturisko rakstu krājuma e-archīvs ir JG mājaslapā: www.zagarins.net/JG

Juris Žagariņš

Pauls Dambis

PAR KO NAKTĪS DZIED ENĢEĻI

Par mūziku runāt patiesus vārdus ir tikpat grūti kā runāt par savām vainām un fobijām. Katra doma iesprūst savā prāta kontrolētājā krātinā un it nemaz netaisās no tā izsprukt brīvībā. Runāt par mūziku ir grūti, jo tad atsedzas manas mīlestības traušlums un ievainojamība. Mūzika tikai tad sāk veikt savu lomu cilvēka dzīvē, ja tā pamodina viņā dzejnieku, kas kļūst par viņa jaunāko brāli. Par viņa izjūtu oscillografu. **Mūzika ir enģeļu valoda. Tā paceļ spārnos** (izcēlums mūsu –red.). Varbūt tāpēc krievi kopš laika gala tik daudz runā un tikai par mūzikas „aistētisko iedarbību uz klausītājiem”, jo te ir iespēja dažādiem „dvēseļu inženieriem” manipulēt ar cilvēka apziņas dziļākajiem pamatiem. Protams, mākslas aistētika ir viens no mākslas darba analīzes faktoriem. Taču ne galvenais. Lai pie aistētiskā vispārīguma nonāktu, nepieciešams gašs un ne visai viegls ceļš analīzes virzienā. Bez prāta klātienē neviena dzejnieka dvēsele mūsdienu mūziku ilgāk par desmit minūtēm neizturētu. Lai sadzirdētu enģeļus, jābūt nedaudz Pitagoram un Dantem.

Klausoties jaunāko CD, kurā **Vestards Šimkus iespēlējis divas L. Bēthovena sonātas (Otrā, op.2 un opus 106, Hammerklavier),** domāju, pianists ir šāda personība, kurš iepriekš paredz, ko vēstīt, un pēc tam, kā to vēstīt. Viņa mūzikas interpretējums ir gan laikmetīgs, gan dziļi emocionāls. Abas Bēthovena sonātas ir tik daudz reižu spēlētas dažādu laikmetu pianistu tik atšķirīgā atskaņojumā, ka grūti iedomāties vēl kādu citu – citādu vēstījumu. Šis atskaņojums atnesis jaunu patiesības atklāsmi. Saka, ka patiesība ir atkarīga no meridiāna. Varbūt. Taču arī tā ir taisnība, ka jebkurā pasaules malā cilvēka radošajam garam patiesības atklāsmi ausis iečukst ne jau nu marksisms vai postmodernisms, bet gan kas cits.

20. janvārī mēneša notikums: **simfoniskās mūzikas lielkoncerts Lielajā ģildē.** Ambiciozā projekta mērķis bija ne tik daudz parādīt jaunus latviešu simfoniskās mūzikas sasniegumus kā panākt no jaunās kultūras ministres piekrišanu krietnas naudas pasūkšanās. Ministre mums ir „ists” atradums, jo no mūzikas viņa neejdz absolūti neko! Apbrīnojami. Ir mums bijuši pēdējo divdesmit gadu laikā gan ar partijām saistīti ļaudis, gan no mākslinieku vides nākušie, gan voluntāri, gan vismaz kultūras vidē apbružājušie. Taču šoreiz ir dāma, kurai iepriekš

nav bijusi ne mazākā saskare ar mākslu, kultūru. Te savā ziņā pilnā mērā izpaužas mūsu politiku nacionālās ignorances visnoteiktākie principi. Vārds „kultūra” tagad Latvijā ir izsmiekla un zobgalības objekts. Tikai tā izskaidrojama šādu cilvēku nonākšana šādā amatā. Bezprincipiālāties, garīga tukšuma un gara kūtruma evolūcija laužas iekšā arī cilvēka gara pasaulē.

Taču par koncertu. Mega-projekts paredzēja piecu Latvijas orķestru piedalīšanos viena koncerta ietvaros. Tas būtu labi. Taču mūzikālais piedāvājums bija dīvains: visi darbi bija kaut kad jau atskaņoti. Un piedzīvojuši ne jau labākās klausītāju atsauksmes. Un tas jau ir slikti. Taču dažreiz ir vērts orķestriem savā starpā sacensties. Bieži tas nenotiek. Viens no jaundarbiem – Ilonas Breges „Trešais Rīgas koncerts” (solisti N. Šnē, oboja, G. Ābolīņa, čells) Liepājas simfoniskā orķestra atskaņojumā ievada klausītāju stilizētu tēlu un izjūtu pasaulē. Nekas šeit nebija „savs”. Stilizācija, imitācija, citāti, kā senā teātrī ar nopūtējušām drapērijām. Taču autorei piemīt laba humora izjūta visu laikmetu „kokteili” pasniegt ar asprātības mērci. Mazāk iederejās mūsdienu paņēmieni abiem solo instrumentiem *a' la Penderecky un Grizī.* Tas spīdēja kā zelta zobu veča bezzobainajā mutē...

Gustava Fridrichsona *Chiaroscuro* (!) arī šoreiz apliecināja autora stilisko un skaņu materiāla inertumu. Bezdvēselība stindzināja ar savu salto dvasi. Atceres par jau 50. gados dzirdēto smidzināja. *Sinfonietta Rīga* gan centās no visas sirds. Par to pienākas pateicība.

Diemžēl arī daudzrakstītāja Kristapa Pētersona Klarnetes koncerts pēc E. Po stāsta *Ligeja* pārsteidza ar tukšumu un šķietamo prātuļošanu. Šajā gadījumā mūzika vairāk būtu bijusi piemērota kādam kino šausmu gabalam. Kaulu graboņa, noslēpmainu soļu troksnis un citas spocības nedeva skaidru domu, ko autors vēlas vēstīt. Klarnetists Guntis Kuzma rāvās vaiga sviedros, taču šķita, ka Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris diriģenta M. Ozoliņa vadībā vairāk garlaikojas un savstarpēji izklaidējas, nekā mēģina iepūst kaut nelielu dzīvības liesmu šajā aukstajā prāta labirintā. Komponists gan bija mēģinājis mūzikā ieviest savu skaņu augstumu „alfabētu”. Taču franču modālistam Olivjē Mesjānam kaut kas līdzīgs bija savulaik daudz pārliecinošāk. Citiem vārdiem, katliņš vārijās, pukšķēja un rūca, taču galu galā iznāca vienīgi tievs svilpiens.

Varbūt man pārmetīs pārāk kritizētāju toni. Taču arī Andra Dzeniņa pavecais opuss *Drone*, ko atskaņoja profesionālais pūtēju orķestris *Rīga* kopā ar sitaminstrumentiem un basģitaru, mani atstāja vienaldzīgu. Protams, bija krāsu spēle, bija Glēna Millera mūzikas citāti (pārāk uzbāzīgi pazīstami, lai mestu tiltu uz pag. gs. 40. gadu pasauli), taču arī šis darbs nesniedza gandarījumu mūziku

alkstošām dvēselēm. Orķestris gan centās, bet sitaminstrumenti un elektroģitara pārtrumpoja visu. Tas atgādināja I. Kalniņa IV simfonijas pirmatskaņojumu tālajos septiņdesmitajos. Arī tad basģitara un sitaminstrumenti no Kalniņa rokgrupas pārsita visu. Pārcenšanās nesa tikai ļaunumu. Kaut gan nezinu. Varbūt Imanta Kalniņa *fani* to tieši bija gaidījuši?

Liepājas simfoniķi A. Lakstīgalas vadībā bija izvēlējušies Kalniņa „jaunības grēku” – **tautisko svītu „Rotāju, dancoju”** (1960). Ak vai! Šo primitīvo mūziku bija neiedomājami grūti līdz galam noklausīties. Klausītāji cits pēc cita klusām slidēja ārā no zāles. Šī telpa, kurā remonts nav notikuši kopš 70. gadiem, daudz pieredzējusi. Te skanējusi gan izcila, gan arī necila mūzika. Arī šoreiz mūzikālo izjūtu spektrs bija līdzīgs zāles interjeram – uz skatuves modernie instrumenti, bet zālē veci, izsēdēti, šauri krēsli un pelēcīgas sienas. Greznas afišas un pašvaka, bezdvēseliska mūzika...

Padomijas gados Dmitrija Kabaļevska vārds bija ar svaru. Kā Vecās Derības pravietim. Viņam patika sēdēt prezidijās, apgrozīties starp partijas funkcionā-

riem, patika saukt sevi par „padoņu jaunatnes mūzikālo audzinātāju”. Dmitrijs Šostakovičs savā atmiņu stāstā Solomonam Volkovam atcerējās šo gašo, kaulaino, vienmēr norūpēta izskata cilvēku no 1936. gada, kad pēc Šostakoviča operas „Mceniskas novada lēdija Makbeta” iznīcinošās kritikas, saticis komponistu operas gaiteni, Kabaļevskis izlicies viņu neredzam un aizslidējis klusu gašam. Izrādījās, ka Šostakoviča denūciācijai viņš bija pielicis savu roku. Pēc Staļina nāves gan taisnojies, ka tā viņam likts izteikties...

Kabaļevska klaviergabali bija jaunās mūziķu paaudzes mācību materiāls. Visa mācības programma bija pilna ar viņa sacerējumiem. Varbūt tāpēc, ka daudziem nācies šo netalantīgo, eklektisko mūziku mācīties, šodien viņi par mūziku vispār nevēlas neko dzirdēt. Varbūt arī mūsu kultūras ministrei paslīdējusi kāja, Kabaļevska „Saulainās bērības” prelūdijas apgūstot? Lai nu kā, 27. janvārī Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris kopā ar Valsts akadēmisko kori Lielajā ģildē bija pieteikuši koncertu – **Krievu mūzikas pērles I.** Cerēju, tur skanēs Stravinskis, Skrjabinš vai vismaz Boriss Čaikovskis (1925-1998). Ne! Tajā

vietā „visnotaļ intriģējošā programma klausītājiem sola 30. gadu mūzikālā **hita** (izcēlums mans –P.D.) – operas *Kolā Brinjons* uvertīru”... Izraksts no programmas grāmatīņas. Lūk, tā! Kabaļevskis, vārgulīgā, Staļina mīlotā Kantāte „Aleksandrs Ņevskis”, ko pēc S. Eizenšteina filmas mūzikas materiāla bija sameistarojis Sergejs Prokofjevs. Trešais bija armēņu Aleksandra Arutjunjana savulaik populārais Trompetes koncerts. Liekas, šo programmu sastādījuši *Saskaņas centra* zēļi, lai pirms referenduma par valsts valodu ieteiktu paklausīties *Tautu tēva* ideālu – Krievijas kaņavadoni Aleksandru Ņevski. Kaut arī tikai no filmas. Koncerts atstāja rūgtu pēcgaršu. Par šādi sastādītu programmu koncerta rīkotājiem būtu jādod pa ausīm. Ar Kabaļevska un Prokofjeva partitūrām. Lai pēc vismaz domā ar galvu, nevis ar ko citu...

Par koncertu negribas neko sliktu teikt. Orķestris diriģenta M. Pitrena vadībā visu atspēlēja, kā pienākas. Ja arī bija aplausi, tad tikai orķestrim, nevis programmai un tās sastādītājiem.

Dīvaini, par šo koncertu nav redzēta neviena atsauksme. Pēc šī koncerta enģeļi droši vien raudāja...

Maestro atgriežas

Janvāra sākumā Andris Nelsons atgriezās Birminghamā pēc mēneša prombūtnes Rīgā, lai būtu kopā ar sieviņu Kristīni Opalais, sagaidot savu atvasīti - meitiņu Adrianu Annu. Pirmā mēģinājumā pēc diriģenta atgriešanās Birminghamas simfoniskais orķestris (CBSO) Andri sirsnīgi apsveica un pauda prieku par to, ka CBSO ģimene paplašinājusies. Koncertā, kas notika janvāra sākumā, jaunā ziņa sasniedza arī klausītāju saimi, kas ar siltākiem aplausiem nekā parasti sumināja jauno tēvu Andri Nelsonu. Jāpiebilst gan, ka aplausu viņam nekad netrūkst, jo Birminghamas koncertu publika ir ļoti atsaucīga un savu diriģentu iemīlējusi. *Brīvās Latvijas* un *Laika* lasītāju vārdā gribas apsvērt jaunus vecākus un novēlēt meitiņai tikpat spožu nākotni kā tēvam un māmiņai! Komponists Alberts Jērums mēdza teikt, ka diriģentiem dzimstot tikai meitas!

Janvāra koncerta programmā bija Štrausa un Rachmaņinova skaņdarbi. Mūzikas kritiķis *Christopher Morley* laikrakstā *Birmingham Post* augsti novērtēja šo koncertu, veltījot tam vislielāko atzinību - 5 zvaigznes. Koncerta nobeigumā skanēja Štrausa „*Also sprach Zarathustra*” un Andris Nelsons diriģēja tik enerģiski, ka zizlis atstāja viņa roku, izmeta slaidu loku un ielidoja čellistu vidū! Orķestranti jau esot pieraduši izvairīties no diriģenta plašajiem žestiem ar neparedzamiem rezultātiem! Šo koncertu pārraidīja radio *BBC* 3. programma.

Andra Nelsona šī gada kalendārā paredzēti vairāki ievēro-

jami notikumi. Martā viņš diriģēs iemīļoto R. Vāgnera „Tristānu un Izoldi” kopā ar īpaši izvēlētu starptautisku mākslinieku grupu.

Maija beigās apritēs 50 gadi, kopš Bendžamina Brittena *War Requiem* pirmatskaņojuma, ko sniedza CBSO, kad tika iesvētīta jaunuzceltā Koventrijas katedrāle. Veco dievnamu vācieši kara laikā sabumvoja, bija palikušas tikai mūra sienas un sagruzdējis koka krusts. Pieminot šo pirmatskaņojumu, kā arī katedrāles jaunuzcēlumu, CBSO ar savu maestro ir aicināts atkārtot šo darbu kopā ar slaveniem solistiem: soprānu Kristīni Opalais, tenoru Marku Padmoru, baritonu Tomasu Quasthoffu un CBSO simfonisko kori, kam pievienosies CBSO jauniešu koris.

Jūnija sākumā Birminghamā atgriezīsies viesmāksliniece Baiba Skride un atskaņos Sofijas Gubaiduļinas koncertu vijolei.

Pagājušā gada novembrī An-

drim Nelsonam svinīgā ceremonijā piešķīra Baltijas Asamblejas balvu mākslā par izciliem sasniegumiem atskaņotājmākslas popularizēšanā un pozitīva Latvijas tēla veidošanu pasaulē.

Pirms dažām nedēļām viens no lielākajiem angļu laikrakstiem *The Times* nominēja 100 cilvēkus kurus vērot un kuriem sekot 2012. gadā, un 22. vietā minēts Andris Nelsons, tikai divas vietas aiz Anglijas karalienes Elizabetes II! Par Andri Nelsonu teikts: „Aizmirstiet Gustavo Dudameli - jaunais diriģents, kas uzplaiksnījis pasaulē, ir 33 gadus vecais latvietis Andris Nelsons. Viņš izpelnījies tik aizrāvīgas recenzijas gan ar CBSO, gan debijā Baireitā un Ņujorkas Mētroplitēna operā, ka tagad slavenie orķestri sacenšas, lai uzaiicinātu viņu virsdiriģenta lomā!”

Lai Andrim Nelsonam veicas arī nākotnē!

Rakstveida patriotisms

jeb Daugavas Vanagu literārā konkursa „Vēstule Gunāram Astram” dalībnieki apbalvoti!

Literārā konkursa ierosme pieder Imantam Balodim, bet tā rīkotāji bija Daugavas Vanagi. Palīdzību sniedza arī Pasaulē brīvo latviešu apvienība, Eiropas Parlamenta Informācijas birojs Latvijā, Latvijas Okupācijas mūzejs, Latvijas Valsts arhīvs un Valsts izglītības satura centrs, bet divas speciālbaldas pasniedza Eiroparlamenta deputāte Inese Vaidere.

Konkursam tika iesūtīti kopumā 64 darbi, kas tika nodoti kompetentai žūrijai vērtēšanai.

Žūrijas komisijas vadītāja Ilze Jozēna:

„Esam ļoti priecīgi, ka jaunieši interesējas par šādām temām,

kā visvieglāk pieejamā izziņas avota, lai, piemēram, ieskatītos kādā grāmatā vai citā drukātā informācijas nesējā.”

Vēl žūrijas komisijas locekles izteicās, ka būtu ļoti jauki, ja jaunieši, uzsvērdami nacionālos jautājumus kā ļoti nozīmīgus, īpaši akcentējot mūsu nacionālās identitātes pamatvērtību – latviešu valodu –, pievērstu nedaudz vairāk uzmanības saviem izteiksmes līdzekļiem, cenšoties nepieļaut gramatikas, interpunkcijas un stila kļūdas. Skumdina studējošo un ārvalstīs dzīvojošo jauniešu aktivitātes trūkums – katrā no šīm kategorijām tika iesūtīts pa vienam darbam. Toties

Literārā konkursa uzvarētāji, viņu skolotāji, žūrijas pārstāvji un viesi

Konkursa žūrijas pārstāves (no kreisās) Inguna Role, Inese Kalniņa, Ilze Jozēna

jo Gunārs Astra un viņa ieguldījums Latvijas un latviešu tautas vēsturē ir ļoti nozīmīgs arī mums – Daugavas Vanagiem. Īpaša nozīme piešķirama tam, ka skolotāji ārpus ikdienas darba atrod laiku un izrāda iniciatīvu skolēnus ievirzīt šādā domāšanas gultnē.”

Latvijas Valsts arhīva pārstāve žūrijas komisijā Inese Kalniņa:

„Varētu ieteikt visiem jauniešiem timekli, piemēram, Vikipēdijā, pieejamo informāciju izmantot drīzāk kā ceļazīmi, nevis galveno izziņas avotu. Brīžiem, lasot konkursam iesūtītos darbus, radās iespaids, ka skolēniem ir ne tikai sarežģīti, bet pat grūti atkāpties no datora un timekli

par aktivitāti īpaši nevarētu sūdzēties Latvijas skolēnu vidū – konkursa dalībnieku pārstāvētās skolas aptvēra teju visu Latvijas ģeogrāfiju. Jāsaka arī paldies portālam e-klase, kas sniedza ātru un ļoti noderīgu informatīvo atbalstu konkursa izziņošanā.

20. decembrī Eiropas mājā tika apbalvoti konkursa dalībnieki, kuri pēc žūrijas vērtējuma bija izcīnījuši pirmās sešas vietas skolēnu grupā, kā arī tika piešķirtas speciālbaldas. Par uzvarētājiem skolēnu vidū kļuva Kristers Zariņš (Rencēnu pamatskola) un Emīls Trezuns (Limbažu 3. vidusskola). Otro vietu dalīja Krimuldas vidusskolas skolniece Karīna Birzgaile un Anna Kiršteina no Talsu Valsts ģimnazijas.

Arī trešajā vietā ierindojās divas dalībnieces – Zane Kažus (Pļaviņu novada ģimnazija) un Lāsma Goba (Salaspils 1. vidusskola). Ceturtajā vietā divas Limbažu 3. vidusskolas skolnieces – Lūcija Paucīte un Annija Leite, bet piektajā vietā Talsu valsts ģimnazijas audzēkne Ieva Krotova. Arī sesto vietu dalīja vairākas dalībnieces – Linda Gregersona no Pļaviņu novada ģimnazijas, Marija Šmite no Salaspils 1. vidusskolas, kā arī Līva Ieleja un Luīze Mīkstā no Limbažu 3. vidusskolas. Studējošo jauniešu grupā par uzvarētāju kļuva Latvijas Universitātes studente Baiba Kiršteina, bet ārvalstīs dzīvojošo latviešu jauniešu grupā – Madelēne Lauris no Kanadas. Eiroparlamenta deputātes Ineses Vaideres balvas saņēma trīs konkursa dalībnieces – Diāna Patrīcija Grosa no Rīgas Valsts vācu ģimnazijas, Inga Liepiņa un konkursa dalībniece no Kanadas – Madelēne Lauris. Sportiskas speciālbaldas abiem konkursa uzvarētājiem – puīšiem – bija sarūpējis arī Daugavas Vanagu Latvijā Jaunatnes nozares vadītājs Guntis Brencāns. Speciālbaltu pasniedza arī Daugavas Vanagu Latvijā Daugavgrīvas nodaļas priekšnieks Edgars Engizers, citu darbu vidū īpaši izceļot savas novadnieces Karīnas Birzgailes darbu.

Par to, lai apbalvošanas sarī-

Pirmās vietas ieguvēji (no kreisās) Emīls Trezuns no Limbažu 3.vidusskolas un Kristers Zariņš no Rencēnu pamatskolas

kojums izdotos, kā iecerēts, bija parūpējies Eiropas Parlamenta Informācijas biroja Latvijā vadītājs Māris Graudiņš. Runāja arī sarīkojuma viesi: Gunāra Astras laikabiedrs Jānis Rožkalns, grāmatu par G. Astru autors Māris Ruks, PBLA pārstāvības Latvijā vadītājs Jānis Andersons.

Kopumā izvērtējot konkursa norises gaitu un apbalvošanu, tā koordinators un DVL Jaunatnes nozares vadītājs Guntis

Brencāns teica:

„Manā ieskatā šādus konkursus vajadzētu rīkot biežāk un tas būtu tieši mūsu - Daugavas Vanagu uzdevums. Lieliski, ka jaunieši no tik daudzām skolām atsaucās uz mūsu aicinājumu un piedalījās konkursā. Arī mums, konkursa rīkotājiem, šī bija lieliska pieredze, ko vajadzētu ņemt vērā arī turpmāk.”

Laura Millere,
Daugavas Vanagu Latvijā
Daugavgrīvas nodaļas biedre

Iznācis žurnāla *Svētdienas Rīts* pirmais numurs

10. februārī iznāca pirmais žurnāla *Svētdienas Rīts* numurs, kas sniedz lasītājiem ne tikai jaunu izdevuma formātu un vizuālo veidolu, bet arī atjaunotu vēsturiskā baznīcas laikraksta satura koncepciju.

Turpmāk *Svētdienas Rīts* iznāks reizi mēnesī, krāsains, 32 lappušu apjomā un vēstīs par svarīgākajām norisēm un interesantākajiem cilvēkiem Baznīcā Latvijā un pasaulē. *Svētdienas Rīts* aplūkos norises gan luterāņu Baznīcā, gan citās konfesijās, sniegs sarunas par ticību un dzīves pieredzi ar izcilām personībām Latvijā.

Laikraksta redaktore Inga Reča atzīst: „Tāpat kā katrs svētdienas

rīts ir sākums jaunai nedēļai, pilnai iespēju un izaicinājumam, tā arī šis gads ir jauns sākums izdevumam *Svētdienas Rīts*, kas kopš februāra turpina ceļu pie lasītājiem žurnāla formā. Izdevuma veidols mainās, bet tā misija paliek nemainīga: rādīt, kā Svēto Rakstu vārdi iemiesojas, dzīvo, cīnās un uzvar – gan baznīcā un mūsu katra dzīvē, gan Latvijā un visā plašajā pasaulē.”

Žurnāla pirmajā numurā lasiet:

- interviju ar rakstnieci Māru Zālīti par Latvijas sabiedrības dzīvībai svarīgām temām: valodu un garīgās attīstības ceļu;
- mākslinieka Jūrģa Skulmes stāstu, kā tika izglābts Lestenes

- dievnama unikālais interjers;
- kā mācītājam Gintam Polim klājas misijā Indijā;
- kas mums jāzina par vajāto baznīcu pasaulē;
- ko par pārmaiņām domā mācītājs Juris Rubenis;
- kā mainījies kristiešu skaits pasaulē pēdējo 100 gadu laikā;
- ko mācītāji raksta sociālās ziņas vietnē *twitter*;
- cik kristiešu nepieciešams, lai nomainītu spuldzīti.

Žurnālā atradīsiet arī ziņas par Latvijā un pasaulē notiekošo, oikūmeniskās ziņas, grāmatu un koncertu apskatus, mēneša svētrunu, interesantus mūsdienas un vēsturiskus faktus, kā arī lappusīti bērniem un izklaides sadaļu.

Žurnālu *Svētdienas Rīts* iespējams abonēt Latvijas Pastā - www.pasts.lv, pasta nodaļās vai pie pastniekiem, abonēšanas indekss – 1095. Izdevumu iespējams iegādāties kristīgajos grāmatu veikalos „*Ihtis*” (M. Pils ielā 4, Rīgā) un „*Amnis*” (Lāčplēša ielā 37, Rīgā). Vaicājiet pēc *Svētdienas Rīta* arī preses izdevumu tirdzniecības vietās un **draudzēs Latvijā!**

Žurnāls *Svētdienas Rīts* joprojām ir vecākais preses izdevums Latvijā – tas iznāk kopš 1920. gada janvāra, ar pārtraukumu no 1940. līdz 1989. gadam. Žurnālu *Svētdienas Rīts* izdod LELB izdevniecība SIA „*IHTIS*”. Žurnāla ziņas aplūkojamas arī izdevuma mājaslapā www.sveddienasrits.lv.

(Turpināts no 5. lpp.)

Profesionālas disidentes stāsti

Sniedzam nelielu interviju ar Valeriju Novodvorsku. Tajā netrūkst ne atklātības un skarbuma, ne krietnas devas ironijas.

Vai tas ir mīts vai patiesība, ka 80% Krievijas iedzīvotāju joprojām tic, ka Staļins ir izdarījis daudz laba?

Tādu joprojām ir kādi 30 procenti, un diemžēl pie viņiem pieder arī mūsu diktators Vladimirs Putins. Viņš sāka ar Staļina laika himnas "atdošanu" Krievijai, vienīgi mauzolejā Staļinu neuzdrošinājās ielikt atpakaļ. Laikam jau pats tur kādreiz paredzējis sev vietu. Tas ir tāds varenās valsts radītāju un uzvarētāju (kaŗā) sindroms. Starp citu, Krievijas Federācijas komunistu partijas vadītājs Zjuganovs, kas sēž mūsu parlamentā un ar Putina atļauju balotējas prezidenta vēlēšanās, katru gadu 5. martā (Staļina nāves dienā – *aut.*) noliek ziedus uz Staļina kapa. Diemžēl savā domāšanā neesam kļuvuši par rietumniekiem, un par to pie mums nevienu nenosoda, kaut gan tieši par to vajadzētu nosodīt.

Lekcijā jūs sacijāt, ka ļoti daudzi krievi, arī vairākums to, kas Latvijā balsos par krievu valodu, savā prātā dzīvojojam pasaulē, kuŗas vairs nav, – Padomju Savienībā.

Tādu ir daudz vairāk nekā tie 30 procenti, ko minēju. Vairs neesošā pasaulē dzīvo aptuveni 45 procenti Krievijas iedzīvotāju. Viņi tur ir iestrēguši un nespēj pielāgoties mūsdienu pasaulei, nespēj dzīvot brīvā un pašpieņemamā pasaulē, jo ir neglābjami sakropļoti savā domāšanā. Pat tiem, kuŗi sevi sauc par demokrātiem, domāšana ir imperiskā.

Un, tādu ar imperiskās domāšanas aizmetņiem Krievijā ir ap 90 procentu. Viens no Krievijas opozīcijas līderiem Boriss Nemcovs domā, ka Kaukazam jāpalieliek Krievijas sastāvā. Kad vaicāju, vai Kaukazam kāds pajautās, vai viņi to maz grib, Nemcovs sāka minstināties un meklēt vārdus, jo tieši atbildēt negribējās. Tieši viņš savulaik ierosināja slēgt satiksmi starp Grozniju un Rostovu, ap Čečeniju uzbūvēt "Ķīnas mūri", un Masha-dovs (bijušais čečenu nemiernieku līderis, vēlēts Ičkērijas prezidents, kas tika nogalināts 2005. gadā – *aut.*) toreiz atbildēja – ja demokrati piedāvā tādu risinājumu, tad mums atliek cīnīties līdz pēdējai patronai.

Vai Eiropa, vai amerikāņi nesaprot, ka Krievija nav mainījusies? Reizēm šķiet, ka mēs atkal tuvojamiem situācijai pirms Otrā pasaules kara, kad Eiropa noskatījās, kā vienojas Hitleris un Staļins. Tas ir traģiski, bet rādās, ka Krievija joprojām saprot tikai spēka politiku.

Lielā mērā tā ir arī Rietumu vaina. Nedrīkstēja izdabāt, nedrīkstēja visu piedot, nekādā ziņā nedrīkstēja ļaut, lai Krievija iegūst kodolieročus. Starp citu, Krievija uzdāvināja Ķīnai kodolieročus, un tas ir ļoti bīstami, tā nav Ziemeļkoreja, tā ir milzīga valsts ar ļoti lielu iedzīvotāju skaitu. Bušs paskatījās acīs Putinam un tajās ieraudzīja mīlestību un gaišu dvēseli... Somijas dēļ savulaik Hitleris izlidoja no Tautu Savienības, bet Krievija varēja atļauties ieiet neatkarīgas valsts – Gruzijas teritorijā un tur kaŗot. Krieviju vajadzēja izstumt no Lielā Astoņnieka G-8), vaja-

dzēja izteikt nopietnu nosodījumu par Gruziju. Kāpēc Krieviju aicina uz Davosu? Kāpēc vēl runā ar Krieviju?

Šodien mēdz teikt – tās ir biznesa intereses...

Nevajag domāt par biznesa interesēm! Citādi šķiet, ka taisnība bijusi Ļeņinam – "tie buržuji" mums ne tikai pārdos virvi, kuŗā mēs viņus pēc tam pakārsim, bet to virvi pārdos uz kreditu! Galu galā Krievijai nav kur likties, mēs neko neražojam, bet dzīvojam uz gāzes rēķina. Tāpēc uz mums varētu izdarīt ļoti nopietnu spiedienu, lai no Gruzijas un Piedņestras tiktu izvests kaŗaspēks, lai Japānai tiktu atdotas salas un lai beidzot pārtrauktu demokrātijas iznīcināšanu. Pretējā gadījumā Krievijai gluži vienkārši var aizvērt ienākošos kapitāla ceļus, nedot iespēju Krievijas pilsoņiem mācīties Rietumu universitātēs un iebraukt Eiropā un Amerikā. Pasaule jau vairākkārt ir smagi maksājusi par to, ka izdabāja vispirms Ļeņinam, pēc tam Hitleram, tad Staļinam. Par to tika samaksāts ar cilvēku dzīvībām. Ja izdabāšana Krievijai turpināsies, tas var beigties ar Trešo pasaules kaŗu. Gruzijā tas varēja notikt, ja Bušs nebūtu Krieviju apstādīnājis.

Ir tāds uzskats, ka Trešais pasaules kaŗš, tikai nu jau citā formā, sācies 11. septembrī.

Tas nav tas kaŗš, par kuŗu es runāju. Es runāju par pasaules kaŗu tā tiešajā, nevis pārnestajā nozīmē. Piemēram, Ķīnā ir diktatūra, šī valsts nenomierināsies. Vajadzēja pagaidīt režīma maiņu un tad pirkt viņu preces, ļaut ekonomikai attīstīties.

Mūsdienās pirkt un pārdot ir

galvenais, kas visus interesē, – vismaz tā izskatās.

Tā ir vieglprātība. Droši vien ir nepārtraukti jāskaidro, it sevišķi Amerikai, ka "zelta miljardam" savas intereses ir jāaizsargā šodien (ir tāds uzskats, ka eksistē Zelta miljarda koncepcija, kas paredz līdz 2070. gadam samazināt pasaules iedzīvotāju skaitu līdz vienam miljardam – *aut.*) ar skarbiem boikotiem, lai pēc dažiem gadiem tās nebūtu jāaizsargā ar ieročiem.

Acīmredzot mums atliek palauties vienīgi pašiem uz sevi un uz savu veselo saprātu.

Neapšaubāmi, jūsu vietā neviens cits to nedarīs. It īpaši kamēr Obama ir ASV prezidents.

Vai tad Obama ir Krievijas aizstāvis?

Nē, bet tie, kuŗus dēvējam par pasaules tumšajiem spēkiem, ir sajutuši, ka viņus neviens vairs nekontrolē, ka Vašingtonā ir vājš cilvēks. Manuprāt, Obama nesaprot, kāda loma ASV ir pasaulē, viņš ir teorētisks un saskaņotājs, bet nekad neko nav vadījis un pēc saviem uzskatiem ir gandrīz sociālists.

Pie mums baidās kaut ko aizliegt, jo drīz vien var saņemt pārmetumus, ka pārkāpjam demokratiju un cilvēktiesības.

Vienīgais, ko cilvēkiem aizliegt nav iespējams, – būt muļķiem. Tādas partijas darbību, kuŗa tieši nostājas pret valsts neatkarību, var aizliegt. Nepievērsiet tādiem pārmetumiem uzmanību!

Vai jūs nebaidāties par sevi, tik atklāti un tieši izsakot savas domas? Jūs taču droši vien izseko.

Nedomāju, ka pašlaik mūs izseko, – Putins tāpat zina, ka esam

viņa ienaidnieki, un pašlaik viņam ir svarīgākas darīšanas: viņa vēlēšanu kampaņa. Šobrīd viņš nevar atļauties greznību ķert savus ienaidniekus, viņam to ir pārāk daudz. Vispirms jādabū savās rokās prezidenta krēsls, un tad varēs domāt, ko iesākt ar ienaidniekiem. Visticamāk, ienaidnieki tiks klusiņām nogalināti. Tā jau ir noticis ar daudziem.

Vai tiešām necenšaties sevi kaut kā pasargāt?

Nē, es to nekad neesmu darījis. Esmu profesionāla disidente.

Kas jūsuprāt tuvākajos gados sagaida Baltiju un Latviju?

Nezinu, viss lielā mērā ir atkarīgs no tā, kā Latvija rīkosies. Par Krieviju man nav prognožu, jo Krievija nav paredzama un prognozējama. Redzams, ka komunistu ietekme pieaug, un Putins jau sācis viņiem pieskaņoties, savā nostājā viņš ir kreisais. Teorētiski tas var beigties ar jaunu ipašumu pārdali, Putina blēžu partiju (*Vienotā Krievija – aut.*) pieķēra aiz rokas vēlēšanu rezultātu viltošanā, cilvēki viņus nemil un saprot, ka Putins ir sagrābis sev visādus labumus. Tas var slikti beigties topošajam kapitālismam – kā 17. gadā. Putins centīsies to nepieļaut, palikt pie varas ar saviem labumiem, bet arī neļaus kapitālismam attīstīties. Uz Putinu nikni ir visi, mītiņos kopā iet komunisti, fašisti, nacionālboļševiki, demokrāti. Ja dusmas izlauzīsies uz āru, var sākties jauns 17. gads, Putinu pieliks pie sienas, tas būs ļoti bīstams neapmierinātības vilnis. Ja šis vilnis "noraus jūmtu", Dievs vien tik zina, kas notiks. Tā var notikt. Vai notiks, nezinu.

Sallija Benfelde

Pauderu ģimenes stipendija

Latvijā sen nav baudīta tāda ziema – gan nežēlīga sala stindzināta, gan neaprakstāmi skaista brīžos, kad saules stari vissikāko ledus atlūzu pārbuŗ burvīgā dārgakmenī un apsarmojušie koku zari šķiet piebērti dārgiem kristalliem. Šis brīnišķais skaistums apliecina, ka līdzvars vērojams it visur – gan dabā, gan ik cilvēka dzīves ritumā, kad skumju pilni brīži un neveiksmes mijas ar prieku par paveikto, sapņu piepildījumu, par saņemto un citiem sniegto mīlestību.

Mīlestība allaž ir vadījusi arī Vitolu fonda darbu, tā acīmļāvusi kļūt redzīgākām, ausīm dzirdīgākām, atvērusi neskaitāmas dvēseles un tik daudziem ļāvusi piepildīt sapņus. Tātad tā noteikti nav nejaušība, ka 14. februārī, Mīlestības dienā, pasaulē nācis fonda dibinātājs Vilis Vītols. Bet īpaši patikama ir ziņa, ka turpmāk šī Vitolu fondā būs dubulti svinama diena, jo tad dzimis arī Māris Pauders, Pauderu ģimenes stipendijas dibinātājs.

Māŗa Paudera vecāki Otto un Emilija savulaik dzīvojuši netālu no Alūksnes, Bejas pagasta „Birzmaļos”. Pauderu ģimenē augstu vērtēts gan skaistums, gan darba tikums, tāpēc saimniecība, kaut arī neliela, lepojusies ar skaistu, tiem laikiem modernu māju un

kūti pat ar vēja ģenerātoru. Vecāki daudz strādāja, rūpējās par bērniem un cerēja, ka viņu dzīve arī turpmāk ritēs te, mīļajās mājās, netālu no likumainās Bejas upītes un skaistā Alūksnes ezera.

Taču liktenis bija lēmis citādi. Tuvojoties Otrā pasaules kaŗa beigām, tēvs bija pārliecināts, ka ģimene tiks izsūtīta uz Sibīriju, tāpēc nācās pieņemt lēmumu atstāt sirdij tik tuvos „Birzmaļos”, atstāt Vidzemi, atstāt Latviju, savu Tēvzemi. 1944. gada 26. jūlijā sākās bēgļu gaitas, ceļā devās abi vecāki, tēva māte, Ruta, Ludmila, Modris un Māris, kam tobrīd bija tikai pieci gadiņi. Ceļš bija ilgs, nācās pārvarēt daudz grūtību, un tikai 3. novembrī ģimene nokļuva Vācijā, Gotenhāfenā.

Vācijā Pauderu ģimene nodzīvoja trīs gadus. Tā kā citas valstis meklēja strādniekus, Ludmila devās uz Angliju un Modris uz Kanadu. Vecāmāte savukārt vēlējās nokļūt Latvijā. Kad Ludmila tomēr atgriezās pie vecākiem, ģimene izlēma doties uz Kanadu.

1949. gada 3. jūlijā Pauderi ieradās valstī, ko turpmākajos gados nācās saukt par mājām. Tobrīd nebija iztikas līdzekļu, viņi neprata valodu, taču šīs grūtības ar uzcītību un smagu darbu tika pārvarētas, un Pauderu ģimene

Māris Pauders ar māsu

ir pateicīga Kanadai, šai viesmīligajai un neatkarīgai savdabīgai zemei, par iespēju uzsākt jaunu dzīvi un nodzīvot to skaisti – sev, saviem tuvajiem

un nu arī savai Tēvzemei par prieku.

Ir pavadīts raŗīga darba un panākumu pilns mūŗs, un Ludmila un Māris Pauderi saka:

„Esam priecīgi, ka varam palīdzēt savai dzimtenei,” – tāpēc ir nodibināta stipendija, kas novēlta jaunieŗim no Alūksnes puses.

Māris Pauders ir grāmatvedis, šobrīd pensijā, bet vēl joprojām viņa zināšanas un pieredze nepieciešama organizācijā *Latvia Relief and Development Fund*. Viņš palīdz vākt ziedojumus, pārsūta tos uz Latviju, ik gadus cemojas Vitolu fondā un interesējas, kā ziedojumi tiek tērēti. Pēc vairāku gadu sadarbības Māris ir izlēmis dibināt mūŗa stipendiju, palīdzot īstenot fonda mērķi – atbalstīt talantīgus, bet mazturīgus Latvijas jaunieŗus augstākās izglītības iegūšanā.

Mārim Pauderam neiznāca mācīties dzimtajā pusē, Bejas skolā, viņam izglītību dāvāja citas zemes. Taču savulaik šajā skolā par skolotāju bija strādājis Jānis Grete, rakstnieks, un viņa sacītais šobrīd ir Bejas pamatskolas moto: „Tev piederēs tik, cik tev būs spēka un prāta paņemt.” Māris un Ludmila ar labvēlības pilnu sirdi savas dzimtās puses jaunieŗiem ir dāvājuši brīnišķīgu iespēju – atslēgu zinību un nākotnes vārtiem cerībā, ka viņi pieliks visus spēkus, lai sasniegtu nospraustos mērķus, bet pārējais šobrīd – paŗu jaunieŗu rokās.

Vita Diŗe

Tautas nobalsošana saliedēja latviešus visā pasaulē

18. februārī notika Tautas nobalsošana (referendums) Latvijā un 41 pasaules valstī, kas 1035 vēlēšanu iecirkņos ar savu balsojumu nosargāja latviešu valodas godu. Tika pārspēts 20 neatkarības gados notikušo septiņu referendumu rekords, jo piedalījās 1 098 847 (71,12 %) balstiesīgie Latvijas pavalstnieki, kuŗu pārliecinošais vairākums - 821 722 (74,8%) nobalsoja par latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu Latvijā, kā tas ierakstīts Satversmē. Tomēr 273 347 (24,88%) pauda vēlmi krievu valodai iegūt oficiālas valsts valodas statusu.

Biedrības „Par latviešu valodu” aicinājums „Celies un ej!” mudināja nestāvēt malā un doties uz vēlēšanu iecirkni arī tādus cilvēkus, kas iepriekš bija distancējušies no politiskām norisēm. Iespējams, arī saulainais laiks un lauku pašvaldību nodrošinātie autobusi nokļūšanai līdz vēlēšanu iecirknim bija labs stimuls nepalikāt malā vispārējai tautas rosībai. „Vairbūt mums, latviešiem, vajadzēja būt tālredzīgākiem jau pagājušā gada 9. septembrī, kad, pēc latviešu advokāta A. Grūtupa vārdiem, Latvijas nepavalstnieks, ebrēju „revolucionārs” Vladimirs Lindermans un Jevgeņijs Osipovs iniciēja parakstu vākšanu krievu valodas atbalstam? CVK viņi iesniedza 12 533 vēlēšanu (pietika ar 10 000) parakstus, un šī akcija jau kļuva par likumīgu, no valsts budžeta samaksātu parakstu vākšanu no 1. līdz 30. novembrim likumprojekta „Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē” ierosināšanai. Mēneša laikā visā Latvijā parakstījās 187 378 balsstiesīgie Latvijas pavalstnieki. Abu parakstu vākšanas akciju rezultātā 18. februārī notika viņu rosinātais referendums par krievu valodu kā

Par latviešu valodu balso Andris Rītmanis, Lolita Ritmane-Matsone un Magita Ritmane

otru valsts valodu,” - pārdomās par notiekošo gremdējās Daugavpili sastaptais latvietis Anatolijs Krūmiņš.

Latgale ir vienīgais reģions, kur nobalsošanā piedalījās vismazāk vēlētajū - 141 707 (60,03%), bet **vairākums atbalstījuši valsts valodas statusa noteikšanu krievu valodai** - „par” balsoja 78 736 (55,57%), „pret” - 62 369 (44,02%). Aglonas, Baltinavas, Balvu, Ciblas, Ilūkstes, Kārsavas, Līvānu, Preiļu, Riebiņu, Rugāju, Vārkavas, Viļakas, Viļānu un Rēzeknes novads gan nobalsojuši „pret”. Savukārt „par” krievu valodu nobalsoja Daugavpili un Rēzeknē, kā arī Daugavpils, Dagdas, Krāslavas, Ludzas un **Zilupes novadā - tur 90,25 % bija „par”, un tas ir visvairāk Latgalē.** Novads robežojas ar Krievijas Pleskavas un Vitebskas apgabalu Baltkrievijā. Krievijas imperijas laikā Zilupes novads bija iekļauts Vitebskas guberņā (1802 - 1924), kas aptvēra lielu daļu šodienas Latgales teritorijas,

arī Daugavpils pilsētu. Iespējams, arī tāpēc tagad šeit dzīvo lielākoties krievi. Zilupes novada domes vadītājs Oļegs Agafonovs un visi domes deputāti (13), ar vienu izņēmumu, ir no *Saskaņas centra* (SC). Agafonovs plašsaziņas līdzekļiem pastāstīja, ka balsojis „par” krievu valodu, lai gan savus bērnus laidis latviešu skolā - „jo vairāk valodu protot, jo labāk”. „Pret” (9,07 %), iespējams, balsojuši robezsargi, novada domē strādājošie, skolu darbinieki. Latvijas otras lielākās pilsētas - **Daugavpils** 30 vēlēšanu iecirkņos „par” krievu valodu balsojuši 85,18% pavalstnieku, „pret” - 14,39%.

Savukārt **Rēzeknē** „par” balsojuši 60,29%, „pret” - 39,27%. Rēzeknes pilsētas domes priekšsēža Aleksandra Bartaševiča (SC) ieskatā jālikvidē Valsts valodas inspekcija un pašvaldībās ar krievu valodā runājošo lielu koncentrāciju jāļauj runāt krieviski. Valsts valodas inspekciju viņš iesaka pārdēvēt par Valsts valodas mācību

komisiju, kuŗā iekļautie speciālisti strādātu par mācībbspēkiem, kas reāli mācītu latviešu valodu. „Ar prieku Rēzeknē uzņemsu šādus speciālistus un nodrošināšu apstākļus darbam. Tas, ko patlaban dara inspekcija, nenāk par labu valsts valodai,” saka Bartaševičs.

Daugavpils novada domes priekšsēdes Janīnas Jalinskas (LPP/LC) pārliecība - lai iedzīvotāji izjustu cieņu pret latviešu valodu kā valsts valodu, tā jāmača jau bērnudārzā. Kaut gan novadā 65,79% vēlētajū nobalsoja „par” krievu valodu, jo latviešu ir tikai 33%, tomēr 62% skolēnu mācās latviešu plūsmas skolās, bet pārējie - bilingvāli. Skolu beidzot, viņi kārto latviešu valodas eksāmenu.

Neparasti, ka pēc CVK datiem *Saskaņas centra* vadītāja Nila Ušakova pārvaldītajā Rīgā, kur latviešu ir mazākumā, „par” krievu

valodu nobalsojuši 36,03%, bet „pret” pārliecinošs vairākums - 63,56 % pavalstnieku. Par citām vietām Latvijā jau bija paredzams, ka tur vairāk būs balsotāju „pret”. Zemgales reģionā „pret” bija 87,42%, „par” - 12,23%, Vidzemē „pret” balsoja 87,98%, „par” - 11,78%, Kurzemē „pret” bija visvairāk - 91,37%, „par” - 8,46%.

18. februāra lielo rosību izmantoja kustības „Par vienlīdzīgām tiesībām” aktīvistu, kas vāca parakstus jaunam referendumam par grozījumiem Pilsonības likumā, par pavalstniecības piešķiršanu nepavalstniekiem, to apliecina arī partijas *Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā* (PCTVL) mājaslapā ievietotais paziņojums. Pašlaik ritot 1. posms 10 000 parakstu vākšanā, kas ilgs līdz septembrim.

Valija Berkina

ZIŅAS ĪSUMĀ

Latvijas Samariešu apvienības un portāla „Ziedot.lv” īstenotā labdarības projektā „Paēdušai Latvijai” pagājušā gada 4. ceturksnī veiktu tikla „Maxima” ziedojumu kastītēs iedzīvotāji saziedojusi Ls 10 838. Visa gada garumā ik mēnesi par šiem līdzekļiem sniegta palīdzība vairāk nekā 2000 ģimenēm.

Latvijas Sarkanā Krusta Rēzeknes komiteja sadarbībā ar Rēzeknes pilsētas domes Sociālās aprūpes pārvaldi pieņēmusi lēmumu Eiropas Komisijas financētās partikas pakas līdz 1. aprīlim izsniegt arī krīzes situācijā nonākušiem pensionāriem un invalīdiem. Līdz šim pakas saņēma tikai trūcīgās ģimenes.

Topošie Latvijas Universitātes studenti no 1. līdz 23. martam var pieteikties LU fonda stipendiju programmai „Ceļamaize 2012” un „M.M.V.Petkevičs piemiņas stipendija”, aizpildot *on-line* anketu mājaslapā www.fonds.lv. Stipendiāti 2012./2013. akadēmiskajam gadam būs zināmi 14. maijā.

Smiltene novada vispārīgā skolā saņemšanas dāvinājumu - lietotas slēpes, zābakus un nūjas no Smiltene sadraudzības pilsētas Steinkjēras Norvēģijā. Skolēniem tās lieti noderēs sporta stundās un sacensībās.

Kazdangas kultūras centrā pirms referenduma 18. februārī jau desmito reizi notika latviešu valodas izteiksmīgas runas konkurss „Valodiņa” - uz lielās skatuves kāpa 68 skolēni ne tikai no Kurzemes, bet arī no Vidzemes un citām skolām.

Liepājas mākslas vidusskolā atklāta Starptautiskā Eiropas liceju parlamenta juveliermākslas ceļojošā izstāde - rotaslietas no Francijas, Spānijas, Portugāles, Itālijas, Slovākijas, Grieķijas, Beļģijas un Latvijas.

Valsts izglītības aģentūra (VIAA) aicina bērnus un jauniešus (no 6 līdz 20 gadiem) piedalīties radošo darbu konkursā „Eiropa skolā”. Darbu temats: „Ko es varu iemācīties no gados vecākiem cilvēkiem?” - jo 2012. gads ir pasludināts par Eiropas gadu aktīvai novecošanai un paaudžu solidaritātei.

Valkas Mākslas skolas izstāžu zālē līdz 5. martam aplūkojama Rīgas Mākslas skolas sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu rīkotā 8. Starptautiskā bērnu un jauniešu mākslas izstāde „Iekāp! Rīgas mākslā”. Konkursā bija iesūtīti vairāk nekā 1800 darbi no 71 Latvijas mākslas skolas un 23 mākslas izglītības iestādēm ārvalstīs.

Ventspils Augsto tehnoloģiju parks aicina aktīvos Latvijas skolēnus piedalīties konkursā *Mums pieder debesis*, kur jāiesniedz kosmosa temai veltīts darbs - referāts, zinātnisks pētījums, dzeja, glezna, skulptūra, dziesma vai deģa. Galvenā balva - ceļazīme uz vasaras starptautisko kosmosa nometni jauniešiem Alabamā, ASV.

Alūksnes novada domes priekšsēdis Aivars Fomins 100 gadu jubilejā apsveicis pensionēto juristu Edvīnu Kļaviņu, kas ziemas aukstajā laikā no novada lauku mājām „Pidiķi” patvēries dēla Jāņa ģimenē Rīgā. Možais jubilārs ir Zemnieku savienības biedrs kopš 1933. gada un bijis viens no 12 vecbiedriem, kuŗi 1990. gadā rosināja partijas atjaunošanu. Ikdienā viņš labprāt klausās radio, lasa avīzes.

Zentas Mauriņas mūzejā - piemiņas istabā Mūrmuižā, Beverīnas novadā, notiek remonts, kur izvietotā ekspozīcija drīz atkal būs pieejama apmeklētājiem. Nepieciešams vēl vienīgi mierlaika rakstāmgalds (pirms 1940. gada). Novada dome būs pateicīga par dāvinājumu muzejam.

Siguldā līdz 4. martam norisinās 2. Ziemas festivāls „Laikmets. Laiks. Laime”. Festivāla mērķis ir popularizēt Siguldas sporta bāzes un kalnu slēpošanas trases, kā arī koncertzāli „Baltais flīģelis”. Sigulda ir oficiālā partnere projektā „Rīga Eiropas kultūras galvaspilsēta 2014”.

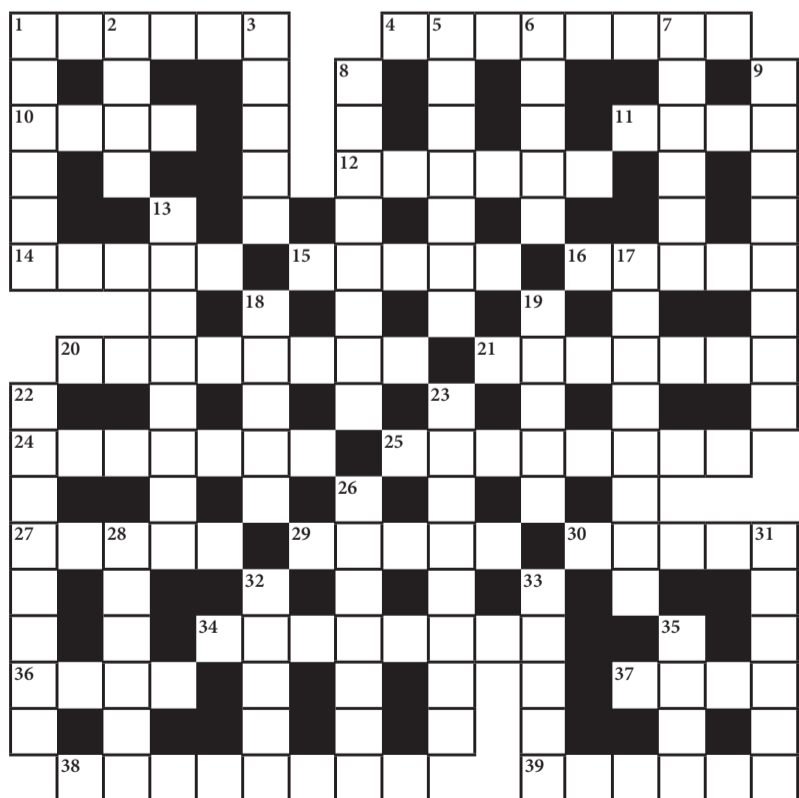
Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde ir iesniegusi ES Kohēzijas fonda finansējuma saņemšanai projektu „Vēsturiski piesārņotās vietas Liepājas ostas Kaņģu kanāla attīrīšana”. Plānots no ES piešķirto līdzekļu 85% apmērā, bet saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Kaņģu kanāla attīrīšanas projektam rezervēti 11 miljoni latu.

Ventspils ostā janvārī ienāca 147 kuģi - 41 prāmis, 47 naftas tankkuģi un 59 sauskravas kuģi - par 14 vairāk nekā 2011. gada janvārī.

Izīņas sagatavojusi Valija Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījuši Daiga un Ilmārs Kalni (ASV)

Limēniski. 1. Ostas pilsēta Francijas ZR. 4. Maijpuķīte. 10. Suņa dzimtas dzīvnieks. 11. Lokveida pārsegums. 12. Ķīmiska elementa kriptonu un neona atklājējs. 14. Mīlestības dievs sengrieķu mitoloģijā. 15. Zaķu dzimtas dzīvnieks. 16. Drēbnieka darbarīks. 20. Vokālā atskaņojuma stils. 21.

Apgaismes ierīce. 24. Franču arhitekts (16. gs.). 25. Dzirkstele. 27. Ienākumu un izdevumu iepriekšēji aprēķini. 29. Stiprs alkoholisks dzēriens. 30. Krist no gaisa (par nokrišņiem). 34. Iegūt izgudrotāja tiesības. 36. Rokās pārvietot. 37. Ķīmiskais elements. 38. Tievās kārtis. 39. Viena no maņām.

Stateniski. 1. Mērierīce magnētisko azimutu un rumbu mērīšanai. 2. Gavilniece septembrī. 3. Sievietes vārds. 5. Naudas vienība Baltkrievijā. 6. Latviešu dziedātājas Galantes vārds. 7. J. Jaunsudrabiņa dzimtā puse. 8. Saite, ar kuŗu (ko) piesaitē. 9. Kurvjiežu dzimtas augi. 13. Itāliešu izcelsmes amerikāņu kinoaktieris. 17. ASV 7. prezidents. 18. Pilsēta Itālijas ziemeļos. 19. Liels jūras dzīvnieks. 22. Ērkšķains. 23. Aplūkot. 26. Pagaidu mītne cilvēku grupai. 29. Radošas darbības nozare. 31. Līmenisks vai ieslips zemes reljefa veidojums. 32. Latviešu estrādes mūzikas komponists. 33. Atritināt, atvīstīt. 35. Pārtikas produkti.

Krustvārdu mīklas (BL Nr.8) atrisinājums

Limēniski. 7. Klauzula. 8. Tunīsijs. 10. Biets. 11. Talsi. 12. Meridiāns. 16. Sencis. 19. Tituls. 20. Planēta. 21. Berne. 22. Lukss. 23. Talks. 24. Drāma. 25. Oboja. 28. Maiss. 30. Strikti. 31. Klints. 32. Angars. 36. Periskops. 40. Bākas. 41. Tacis. 42. Strutene. 43. Situētas.

Stateniski. 1. Fakts. 2. Kurpes. 3. Balvi. 4. Steki. 5. Antons. 6. Ribas. 7. Klintene. 9. Auseklis. 13. Diena. 14. Diletants. 15. Ciklameņa. 17. Plekste. 18. Stērste. 26. Balagāns. 27. Lists. 29. Sārmains. 33. Veltes. 34. Sparta. 35. Kapri. 37. Irbes. 38. Kurss. 39. Lauta.

Alisa no Rīgas!

Par traģisko latviešu meitenes nāvi mēs jau esam lasījuši *Brīvās Latvijas* slejās (2012/3), bet angļu prese neliek mieru šim tematam, tas vēl aizvien uzliesmo ar izpušķotiem rakstiem. Piemēram, *Daily Mail* slejās sestdien, 28. janvārī, tieši mūsu *Draudzīgā aicinājuma* dienā, lasāms garš raksts par Visbečas (*Wisbech*) pilsētiņu, kur īsu laiku pirms nāves dzīvojuši Alisa kopā ar vecmāmiņu, tēvu un mazo māsiņu. Līdzīgi raksti ir parādījušies *Times*, *Fenland Citizen*, *Daily Telegraph*, *PBLA* ziņu apskatā, laikrakstos Latvijā un daudzos citos izdevumos. Bet raksts, kas latviešus Anglijā satrauca visvairāk, bija lasāms laikrakstā *Daily Mail*. Visbeču apciemojuši *Daily Mail* žurnālisti, lai noskaidrotu situāciju, jo bija saņēmuši vairākas vietējo iedzīvotāju vēstules.

Visbeča ir viena no vecākajām Anglijas tirdzniecības pilsētiņām, kurā tagad it kā valdot *krievu mafija*, un tiek runāts, ka tai esot saikne ar *žīdu mafiju*. Alisai esot bijis kontakts ar *Baltijas mafijas* Austrumeiropas narkotiku un noziedznieku grupu. *Baltijas mafija* Anglijā pārņemot pilsētas un ievilinot savos tīklos padsmiģadīgas meitenes. Trešdaļa Visbečas 20 000 pilsoņu tagad nākot no Austrumeiropas. Latviešiem, lietuviešiem, poļiem un krieviem, kuŗi sākotnēji iebraukuši, lai strādātu par laukstrādniekiem un fabrikas darbiniekiem, tagad Visbečā esot savi klubi un krogi. Jājautā - kā gan krievi dabūjuši atļauju iebraukt Anglijā? Krievija vēl jau nav Eiropas Savienībā, ja vien tie nav Latvijas krievi? Stāsta, ka Latvijas pasēs viegli varot nopirkt Maskavā! Vai tā tiešām ir taisnība? *Daily Mail* uzzinājusi arī par citām vardarbībām - slepkavībām, izvarošanu un citiem noziegumiem Visbečā. Rakstā apgalvots, ka noziedznieki esot nevis vienkārši slepkavas, bet gan *krievu mafija*,

kas tajā apkārtnē esot ļoti aktīva. Policija ziņo, ka *krievu mafija* izspiegot britu un ASV gaisa flotes vietējās bāzes un fabrikas. Uzieta arī māja, kuŗā atrasti sarežģīti fotoaparāti, kas spēj iespiest visādus dokumentus - rēķinus, braukšanas atļaujas, pasēs, - kopijas nevarētu atšķirt no oriģināliem. Rakstam pievienota afiša ar uzrakstu - 2,2 milj. bērnu ik gadu tiek pārdoti seksa tirgum, tas nozīmē - četri bērni katru minūti.

Visbečas sabiedrības vadītāji, kā arī policija esot nikni par *Daily Mail* 28. janvāra rakstu, tā 1. februārī ziņoja *Fenland Citizen*. Arī vietējais parlamenta loceklis Stīvs Bārklis (*Steve Barclay*) paudis sašutumu par *Daily Mail* rakstu, kuŗā Alisa tiek turēta aizdomās par sadarbību ar kādu Baltijas narkotiku tirdzniecības un noziedznieku grupu. Policijas inspektors nav atradis nekādas pazīmes, ka Alisa būtu lietojusi narkotikas, bet, tā kā viņas likis atrašanas brīdī bijis ļoti sliktā stāvoklī, izmeklēšana turpināsies. Kāds ierēdnis, kas *Fenland* policijā strādājis ilgāku laiku, apgalvo, ka nekas nav mainījies, Visbečā nupat 25 cilvēki apcietināti par noziegumiem, un no tiem tikai četri esot austrumeiropieši. Pilsētas galva Džonatans Fārmers (*Jonathan Farmer*) atzīst, ka rakstā iedzīvotāju skaits ir pārspilēts, - tikai viena piektā daļa esot austrumeiropieši. Alisas slepkavība izmeklēšanā diemžēl vēl nav atrisināta. Un satraukums Anglijas latviešu sabiedrībā izzūd, jo tagad ir kaut kas cits, par ko uztraukties, un tas ir 18. februāra referendums.

Marita V.Grunts

„Pateicīga pensionāre lūdz palīdzēt ar naudiņu mazmeitiņai Justīnītei, studentei, kuŗa nākošgad būs 4. kursā un gadā būs jāmaksā 2000 latu. Šogad, 3. kursā, jāmaksā par gadu 1500 latu. Pusi samaksājam. Esmu arī Daugavas Vanagu piederīgā. Mazmeitiņai bankas konts: Latvija, LV-3100, Tukums. S w d b a n k - L V 7 3 H A B A 0551014736204. Justīne Sprisle. Tāl. nr. +371 631 23330.

ASV latviešu
laikraksts
LAIKS
mājaslapa
www.laiks.us

Visas Latvijā iznākušās grāmatas
varat iegādāties pie
lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas
Jums piesūtīs pa pastu.
SIA "L. Grāmata"

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050

Tāl. +371 67223294

Tālrunis +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

Aizsaules pulkiem pievienojies
mūsu nodaļas biedrs

MIKELIS AUDARS

Dzimis 1926. gada 3. maijā,
miris 2012. gada 11. februārī

Viņu piemiņā paturēs
DVF Koventrijas nodaļa

*Mūžības sapnī Dievs ieaudīs
Dzimtenes mirdzumu klusi..*

Mūžībā aizgājis mūsu draugs

LEONS RENCIS

Dzimis Vildogas pagastā 1924. gada 30. jūlijā,
miris Leamingtonā 2012. gada 7. februārī

Viņu mīlā piemiņā paturēs
Herta, Margiņa, Vilija un
Raimonds

*Ņem mūsu mīlestību
Sev tālā ceļā līdz,
Lai tā mūs kopā saista,
Līdz ausis jaunais rīts...*

Mūžībā aizsaukts

GUNĀRS RIEMERS

Dzimis 1927. gada 4. septembrī Sērmūkšos,
miris 2012. gada 18. februārī Cēsīs

Sēro
Māra, Pēteris, Lisa un Nick,
Pauline, Paul, Lia, Anna un Emily

*Uz visiem kokiem mežā guļ jauns sniegs,
Skaņas mīksts, it kā sniegu apvēlušās, veļas.
Nu sila rūķīšiem būs gan ko pikoties.
Rau, rau, kur tie iz paegļiem jau ceļas.*
(V. Plūdonis)

SIA „MADONAS POLIGRĀFISTI”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipografijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipografiju - drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mīkstajos vākos. Tipografija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsoliē klientam. Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtījumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tāl. +371 64822742

e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: K. Valdemāra iela 106/108, Rīga, LV-1013, Tāl. +371 67315026

e-pasts: madpolriga@madpol.lv

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,78 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: Ls 0,39 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: Ls 28,60

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien - 9-17

Otrdien - 9-17

Piektdien - 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija - Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tāl. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: "Straumēni", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tāl. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas. Pārstāvniecība Anglijā: Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE. Tāl. 01162431322, fakss 01162433312. e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem €60; 12 mēnešiem €110. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija.

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. Naudas pārvedumi: Lettiska Hjälpkommitten, Brīvā Latvija (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tāl. un fakss 08 - 214425.

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. - 130 eiro; 6 mēn. - 70 eiro; 3 mēn. - 40 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā £3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) £35. Zviedrijā - 500 kr. Komerciālie sludinājumi £6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA Madonas Poligrafisti

SPORTS

Kamaniņu braucēju sasniegumi

Nāciju kausa izcīņas sacensībās kamaniņu sportā Siguldā dubultuzvaru svinēja Latvijas sportisti – ātrākais bija Inārs Kivlenieks, Mārtiņš Rubenis ierindojās otrā vietā. Kristaps Mauriņš izcīnīja 11., Zintis Šaicāns -18. Divniekos uzvaru izcīnīja Andris un Juris Šici.

Eliza Tūruma ieņēma devīto vietu, Saiva Dambīte ierindojās 11., Maija Linde - 15.vietā. Ieva Gudramoviča piedzīvoja kritienu un nefinišēja.

Pasaules kausa izcīņas priekšpēdējā – astotā posma sacensībām kvalificējās Nāciju kausa izcīņas 17 labākie braucēji. Latvijas pārstāvis Inārs Kivlenieks izcīnīja trešo vietu. Kivlenieks pēc pirmā brauciena ieņēma ceturto vietu, vēlāk spēja savas pozīcijas uzlabot, apsteidzot vācieti Johannesu Ludvīgu. Šis ir Kivlenieka augstākais sasniegums karjērā.

Oskars Gudramovičs/Pēteris

Kalniņš ieņēma piekto vietu, kas viņiem ir labākais sasniegums karjērā, Andris un Juris Šici bija sestie, Andrejs Bērze/Uldis Logins palika desmitie.

Dāmu konkurencē labi startēja Eliza Tūruma, izcīnot ceturto vietu. No uzvarētājas Natālijas Geizenbergeres viņa atpalika 0,306 sekundes. Līdz medālai Latvijas sportistei pietrūka tikai 0,023 sekundes. Ceturrtā vietā Elizai ir augstākais sasniegums karjērā.

Stafetē Latvijas vienību pārstāvēja Eliza Tūruma, Inārs Kivlenieks un divnieks Andris un Juris Šici. Viņi no uzvarētājiem - Itālijas kamaniņu braucējiem atpalika 2,433 sekundes.

Pasaules junioru meistarsacīkstēs Kēnigszē trasē Vācijā Latvijas jaunais kamaniņu braucējs **Artūrs Dārziņš** izcīnīja 17. vietu.

P. Karlsons

Florbols Anglijā

Anglijā florbola sacensībās 12. februārī norisinājās ceturtais raunds. Mansfildas vienība spēlēja ar *Warwick*. Bija ļoti spraiga un smaga cīņa, jo spēlētājiem ar stiprāko komandu *Midlands* līgā.

Lai gan guvām divus vārtus, tomēr bijām spiesti piekāpties *Warwick*. Pretiniekiem bija daudz lielāka sacensību pieredze. Rezultāts bija 12:2 *Warwick* labā.

Otro spēli aizvadījām ar Birminghamas vienību. Spēles sākumā abas vienības guva katrā divus vārtus. Vēlāk pretinieku vienība guva četrus punktu pārsvaru. Rezultāts 6:2 Birminghamas vienības labā.

Šobrīd turnīrā Mansfildas vienība ir piektajā vietā. Domājam, ka sezonas nobeigumā mūsu vienība ierindosies augstākā vietā.

Turnīra tabula. Vienība, vārti, punkti.

1. <i>Warwick</i>	72 : 21	24
2. <i>Birmingham</i>	59 : 33	19
3. <i>Chester</i>	60 : 32	12

Tūlīt sāksies spēle starp Mansfildas un Notinghamas vienībām

4. <i>Eagles</i>	46 : 45	10
5. <i>Mansfield</i>	40 : 67	6
6. <i>Nottingham</i>	12 : 91	0

Visiem sporta interesentiem varam paziņot, ka piektais raunds notiks 11. martā plkst. 11:40. Spēlesim ar *Nottingham* un *Eagles* vienību.

Visi būs miļi gaidīti!

Plašāka informācija: *North Solihull Sports Centre Conway Road, Chelmsley Wood Solihull, West Midlands B37 5LA* <http://www.chestervikings.co.uk/midlands/team=mansfield.php>

Rolands Zagorskis

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

God. BL lasītāji Lielbritānijā!

Lūdzam darīt zināmu, ja nesat saņēmumi vai esat saņēmumi ar kavēšanos kādu *Brīvās Latvijas* numuru.

Rakstiet vai zvaniet uz Rīgas redakciju vai Sarmītei Janovskai (tālr., e-pasta adresi un faksa nr. sk. avīzes pasītē 11. lpp.).

DVF Koventrijas nodaļa 18. martā plkst. 15 Mūsmājās rīko **Leģiona atceres** svinības. Visi laipni aicināti. Nod. valde.

Nākamā literārā pēcpusdienā **„Straumēnos”** - filma “Dzejnieces Andas Līces dzīves stāsts” ceturtdien, **1. martā**, plkst. 16 kafejnīcā “Rīga”. Apmeklēt lūdz “Straumēnu” vanadzies.

DVF Londonas nodaļas valde sasauca biedru pilnsapulci **26. februārī**. Reģistrēšanās plkst. 10.30, atklāšana 11.00 - DVF nama kluba telpās, Queensborough Terrace, London W2 3SH. Nodaļas valde

Notinghamas DVF nodaļas biedru pilnsapulce sestdien, **25. februārī**, plkst. 15 nodaļas namā, 1a Standhill Rd., Carlton, Nottingham NG4 1JL, tālr. 0115 987 8599, e-pasts: latviesi.ng@gmail.com.

Darba kārtība:

1. Pilnsapulces atklāšana un vadības ievēlēšana.
2. Nodaļas iepriekšējās pilnsapulces protokola pieņemšana.
3. Nodaļas valdes priekšsēža ziņojums.
4. Nodaļas vanadzju priekšnieces ziņojums.
5. Sekciju ziņojumi.
6. Revīzijas komisijas ziņojums.
7. Pārrunas par ziņojumiem un to pieņemšanu.
8. Valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas.
9. Nodaļas delegātu izraudzīšana DVF delegātu pilnsapulcei 3. un 4. martā Straumēnos.

10. Dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Ja noteiktā laikā nebūs ieradies statūtos paredzētais minimālais nodaļas biedru skaits, sapulce sāksies plkst. 15.30 un būs pilntiesīga pie jebkura biedru skaita.

DVF delegātu pilnsapulce un pulkveža Oskara Kalpaka atcere „Straumēnos” notiks **3. un 4. martā**:

Sestdien, **3. martā**, plkst. 10 DVF delegātu pilnsapulce. Plkst. 18.30 pulkveža Oskara Kalpaka atceres sarīkojums: mielasts un saviesīgs vakars.

Svētdien, **4. martā**, plkst. 10 svētbridis, 11.00 – 13.00 koncerts. Koncertā piedalās vijolniece Aneite Graudiņa, koncertmeistars Florians Miteija, ar akordeonu un klavierēm Edgars Čužinskis. Ieeja £7. Ieejas maksā nav iekļauts mielasts.

Apmeklēt lūdz DVF valde un „Straumēnu” saime.

Latviešu leģionāru un O. Kalpaka atceres pasākums notiks svētdien, **11. martā**, plkst. 14 DVF Halifaksas nodaļas namā, 8 Lord Street. Visi laipni aicināti.

Pavasara svētki „Straumēnos” 24. martā: atklāšana plkst. 14, koncerts plkst. 19.30: ELVĒ koris no Īrijas, „Novadi” kamerkoris no Mansfildas, Lesteras tautasdeju kopa. Sekos balle ar Helmuta un Lienes deju mūziku. Plašāka informācija un pieteikšanās uz maltītēm un naktsmājām pie Astrīdas Balodes, tālr: 01116-2702800 e-pasts: astridbalodis@yahoo.co.uk.

DIEVKALPOJUMI VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Birmingamā, All Saints baznīcā, Kings Heath, B14 7RA, svētdien, **18. martā**, plkst.15.30 Ciešanu laika dievkalpojums.

„**Straumēnos**”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, svētdien, **4. martā**, plkst.10

svētbridis DV pilnsapulces ietvaros, **svētdien, 25. martā**, plkst. 10 Ciešanu laika dievkalpojums, apvienots ar Koventrijas kopu.

A U S T R U M A N G L I J A S DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Derbijā, Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **4. martā**, plkst.12 Ciešanu laika dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **4. martā**, plkst.15 Ciešanu laika dievkalpojums.

Piterboro, E. Sūča kunga namā, 27 Lime Tree Avenue, Peterborough, PE1 2NS, sestdien, **24. martā**, plkst.14.30 Ciešanu laika dievkalpojums.

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien, **26. februārī**, plkst. 14 Ciešanu laika dievkalpojums.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Lidsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **18. martā**, plkst. 14 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce:

Varingtonā WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **11. martā**, plkst. 20 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

Mančesterā, Stretford, 9 Park Road, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 13.30 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, **18. martā**, plkst. 11 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA DIEVKALPOJUMI

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **4. martā** plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pār-

runas pie kafijas galdā.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **11. martā** plkst. 11 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Lībekā, Lorenca baznīcā, **24. martā** plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Liene Orinska. Pēc dievkalpojuma uzkodas.

Berlīnē, Paula Gerharda baznīcā (Paul Gerhardt Kirche), Wisbyer Str. 7, 10439 Berlin, dievkalpojums svētdien, **18. martā**, plkst. **14**. Kalpos mācītājs Tālis Rēdmanis, pie ērģelēm Agita Rando. Pēc dievkalpojuma baznīcas sānu jomā kafijas galds ar atnestiem cienasta groziņiem.

Hamburgā, Sv. Pēterā baznīcā (Hauptkirche St.Petri), Bei der Petrikirche 2, 20095 Hamburg, dievkalpojums svētdien, **4. martā**, plkst. **14**. Kalpos mācītājs Tālis Rēdmanis, pie ērģelēm Linda Leine. Pēc dievkalpojuma - sadraudzības pēcpusdienas baznīcas sānu jomā kafejnīcā.

Vircburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sestdien, **3. martā**, plkst. 13.30 būs dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās.

Štutgartē, Vecās Pils kapellā, Schlosskirche, Am Schillerplatz, svētdien, **4. martā**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums ar dievgaldu latviešu un vācu valodā. Archibīskaps Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafiju senās sakristejas telpās.

Ludvigshāfenā, Sv. Ludviķa baznīcā, St. Ludwig, Bismarck un Wredestrasse krustojumā, svētdien, **18. martā**, plkst. 15 notiks dievkalpojums. To vadīs dr. priekšniece Rasma Gundega Ieviņa. Pēc dievkalpojuma draudzes telpās azaidis groziņu veidā.

ZVIEDRIJA

Ielūgums uz vakaru ar dzejnieku JURI KRONBERGU.

Viņš stāstīs par tulkošanu zviedru valodā, sevišķi par Nobela prēmijas laureāta dzejnieka TOMAS TRANSTRÖMER dzejas tulkojumiem. Ceturtdien, **8. martā**, plkst. 18 LR vēstniecības telpās, Odengatan 5, Stokholmā. **Stāstījums zviedru valodā.** Pārrunas pie glāzes vīna ar piekodām. Lūdzu pieteikties līdz 5. martam pie info@svensklettiska.se eventuāli. tel: 08 7526334 (Mudite Hoogland Krasta). **Visi laipni aicināti!** Zviedru-latviešu biedrība.

Aicinām uz **Latviešu pensionāru biedrības Aprūpe kārtējo biedru pilnsapulci** ar maltīti trešdien, **7. martā**, plkst. 13.30 Tellus Fritidscenter restorānā, Lignagatan 8, Stokholmā. Ieeja Hornsgatan-Lignagatan stūrī. Visi miļi gaidīti Aprūpes valde

Gēteborgas Latviešu pensionāru biedrības tikšanās **31. martā** plkst. 13 notiks "Folkpartiet" telpās! NEDRE KVARNBERGS-GATAN 7 (atrodas "Vāstra Nordstan"), Gēteborgā. LUDZU informējiet pārējos. Jauni biedri laipni gaidīti. Valde. H. Vasks

DIEVKALPOJUMI

Hāgas baznīcā Gēteborgā svētdien, **11. martā**, plkst. 14 Ciešanu laika dievkalpojums. Vadīs mācītājs Imants Alksnis. Pēc dievkalpojuma kafija Hāgas draudzes telpās. Gēteborgas latviešu draudzes valde

Esķilstunmas latviešu draudzes Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu notiks svētdien, **1. aprīlī**, plkst. 13 Svētā Andreasa baznīcā. Dienas mude: "Mans spēks nespēkā varens paradās." (2 Kor.12:9). Martas Vikmanis mūzikāli priekšnesumi. Mācītāja Dr. Normunda Kamergrauža homilija. Pēc dievkalpojuma svētku galds draudzes namā. Esiet aicināti un gaidīti!

2012. gada 18. februāra tautas nobalsošana par likumprojektu “Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē”

Balsošanas rezultāti vēlēšanu iecirkņos Lielbritānijā (Dati no www.tn2012.cvk.lv)

Vēstniecība atzinīgi vērtē vēlēšanu lielo aktivitāti, kas stipri pārsniedza gaidīto – tautas nobalsošanā Lielbritānijā piedalījās 16 tūkstoši vēlēšanu, vairāk nekā piekārtīgi pārsniedzot 10. Saeimas vēlēšanās piedalījušos skaitu.

Vēstniecība izsaka pateicību ikvienam balsotājam par pacietību un izpratni, vairākas stundas aukstumā un lietū gaidot rindā, lai piedalītos nobalsošanā. Jau ierasts, ka vēlēšanu iecirknī vēstniecībā Londonā ir vislielākais vēlēšanu skaits no visiem ārvalstīs izveidotajiem iecirkņiem. Taču šoreiz tas bija viens no visvairāk apmeklētajiem iecirkņiem salīdzinājumā ar visiem 950 Latvijas vēlēšanu iecirkņiem.

Vēlēšanu organizēšana astoņos iecirkņos ārpus vēstniecības bija iespējama tikai ar latviešu sabiedrības aktivitāti un Goda konsulu atbalstu. Ceram arī uz turpmāku tautiešu atsaucību vēlēšanu iecirkņu veidošanā, sniedzot iespēju balsot arī citur Lielbritānijā.

Nr.	Iecirkņa nosaukums	Balsošanas rezultāts			Balsošanas zīmju kopskaits	Balsotāju kopskaits
		PAR	PRET	Nederīgas		
1033	LONDONA	1561	3504	10	5075	5086
1035	“STRAUMĒNI”	379	1875	7	2261	2261
997	PĪTERBORO	468	1420	4	1892	1893
1034	BREDFORDA	503	1203	4	1710	1710
979	BOSTONA	317	961	0	1278	1278
996	MANSFĪLDA	264	926	0	1190	1190
974	MANČESTERA	219	755	0	974	974
998	ŅŪRIJA	193	675	0	868	868
1036	GĒRNSIJA	68	701	1	770	770
KOPĀ		3972	12020	26	16018	16030

Foto: Nils Ebdens

Balsotāja ar nepārprotamu viedokli. 18. februāris, Vācija

„Celies un ej” mērķis sasniegts!

CELIES UN EJ!

Biedrība “Par latviešu valodu” atzinīgi vērtē referendumu rezultātus un pateicas plašajam akcijas “CELIES UN EJ!” atbalstītāju lokam!

Lai arī referendumā 18. feb-

ruārī iedzīvotāji vienbalsīgi nostājās pret divvalodību Latvijā, balsotāju skaits bija vairāk nekā pārliecinošs un akcijas rīkotāji var droši teikt, ka tās mērķis ir sasniegts.

“Latvijas pavalstnieki ir parādījuši savu attieksmi, un tāpēc – paldies katram, kurš piedalījās referendumā, paldies katram, kurš palīdzēja kaut vismazākā mērā panākt Latvijai labāku rezultātu. Mēs zinām – tādu bija daudz. Īpašs paldies tiem Latvijas pavalstniekiem ārzemēs, kuri pārvarēja lielus attālumus, lai nokļūtu vēlēšanu iecirknī, un izstāvēja vairākas stundas garā rindā, lai atdotu savu balsi. Mēs

esam bijuši un esam vienoti, lai kur arī pasaulē dzīvotu, mēs domājam par vienu – par latviešu valodu. Un visbeidzot – liels paldies arī tiem cittautiešiem, kuri referendumā pateica NĒ šai provokācijai, saka biedrības dibinātājs un Daugavas Vanagu centrālās valdes priekšsēdis Andrejs Mežmalis.

Par biedrības turpmāko darbību. Šis darbības mērķis nav politiski. Saskaņā ar statūtiem biedrība iecerējusi turpināt iesāktu un atbalstīt aktivitātes latviešu valodas attīstībai Latvijā un ārzemēs dzīvojošo latviešu vidū.

Biedrība aicina ikvienu – celies, ej un runā latviski!

Foto: Nils Ebdens

Grupa Vācijas latviešu ierodas vēlēšanu iecirknī

DVF VALDES DARBĪBA

Ziemas mēnešos DVF valde noturējusi trīs sēdes: 2011.g. 10. decembrī, 2012.g. 14. janvārī un 11. februārī. Valde pārskatījusi radušos jautājumus un turpmākos plānus Anglijas Daugavas Vanagu Fonda ieguldījumos trijos ipašumos. Tas viss prasa laiku, ko brīvprātīgi sniedz visi valdes locekļi. Šī gada laikā ir fiksēti remontu un citi nepieciešamie darbi nākamam gadam, budžeti izstrādāti, pārskati par nostrādāto gadu tiek sagatavoti, prognoze par 2012. gada ieņēmumiem un pārpalikumiem izvērtēta. Daudzas problēmas, kas atklājās jau dažus gadus iepriekš, ir atrisinātas, bet daudz kas vēl ir darāms. Londonas nams 2011. gadā būs atgriezies peļņā, un valde prognozē, ka 2012. gadā līdzīga situācija būs arī „Straumēnos”

un viesnīcā „Radi un draugi”, lai 2013. gadā mēs varētu atkal pievērst lielāku uzmanību mūsu Daugavas Vanagu Fonda labdarības mērķiem Lielbritānijā un Latvijā.

Valdes locekļu darbību ietekmē arī notikumi Latvijā, un valsts valodas referendumā valdes locekļi kopā ar DVF biedriem bija nodarbināti vēlēšanu iecirkņos „Straumēnos”, Bradfordas namā un Mansfildā. DVF valde atbalsta DV CV lēmumu, ka „vienīgā Latvijas valsts valoda ir latviešu valoda, un nosoda jebkuru centienus panākt krievu valodai otras valsts valodas statusu”. Valde ir arī atbalstījusi biedrības „Par latviešu valodu” kampaņu, un ir nosūtīti £10 000, ko ziedojušas DVF nodaļas un indivīdi Lielbritānijā. Anglijas

DVF viesnīca „Radi un draugi” ir ziedojuši Ls 5000 (apm. £6000).

Tomēr mūsu organizācija joprojām sarūk, daudzas nodaļas ir slēgtas vai izbeigušas aktīvu darbību. Šī nepatīkamā situācija apdraud dažu nodaļu ipašumus, piemēram, Halifaksas biedru namu un Koventrijas atpūtas namu „Mūsmājas”. No jauniebraucējiem reti nāk klāt kāds jauns biedrs, viņi izveido savas biedrības pilsētās, kur ir atraduši darbu un kur apmetušies. Tur nav arī vairs aktīvu DVF nodaļu. Ir saprotams, ka jauniebraucēji grib paši organizēt savas aktivitātes un sarīkojumus. Tāpēc valde ir uzņēmusies izpētīt, kā mūsu trim ipašumiem labāk nodrošināt nākotni, lai varētu arī turpmāk veicināt DV

mērķus, kas savukārt varētu vairāk iesaistīt jauniebraucējus.

Pašreizējo valdi ievēlēja pilnsapulce 2011. gada martā, un š.g. 3. martā būs iespēja pilnsapulcei pārskatīt valdes gada darbību un ievēlēt jaunu valdi. Valde ir noturējusi astoņas valdes sēdes, kurās ir piedalījušies Uldis Revelišs – priekšsēdis, Pauls Vanags – priekšsēža vietnieks, Pēteris Pētersons – kasieris, Jānis Graveņnieks – sakarnieks saiknei ar Londonas namu, Laimons Ceriņš – administrācijas daļas vadītājs, Una Torstere – protokoliste, Ilze Grickus – informācijas daļas vadītāja, Krišs Ligērs – biedrības padomdevējs būvniecības jautājumos, Helmutis Feldmanis – kultūras daļas vadītājs. Valdes sēdēs piedalās arī Marita Grunts – vanadžu daļas

vadītāja, Aivars Sinka – Lielbritānijas pārstāvis DV CV un Ivars Muravskis – revīzijas komisijas priekšsēdis.

Pēc pilnsapulces, atceroties plkv. Oskaru Kalpaku, paredzēts šis koncerts un saviesīgs vakars, kad varēs parunāties ar draugiem no citām Anglijas malām. Svētdien būs dievkalpojums un pilns koncerts, kurā uzstāsies jauni talantīgi mūzikanti.

Vēl atgādinājums visām Anglijas vanadzēm – vanadžu šī gada salidojums notiks „Straumēnos” svētdien, 20. maijā. Vanadžu vadītāja pašreiz gatavo dienas programmu, kas visām nodaļām tiks laikus izsūtīta.

Ilze Grickus,
Informācijas daļas vadītāja

Nacionālajai aizsardzības akadēmijai - 20

Atmiņas par Nacionālās aizsardzības akadēmijas sākotni

Ievada vietā

Kā es kļuva par Latvijas armijas virsnieku un iesaistījies jauno virsnieku audzināšanā Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA). Sākšu ar izvilckumu no NAA pirmā sporta katedras vadītāja majora Zīgurda Irbes dienasgrāmatas, ko viņš man laipni uzticēja. Ieraksts 16.03.1993.: "Tā kā NAA iestājās vairāki labi volejbolisti, radās doma uz NAA bāzes izveidot spēcīgu armijas volejbola komandu. Sarunāju augstas klases speciālistu Andri Kļaviņu, kas ilgus gadus ir vadījis republikas volejbola izlases komandu. Vēlāk viņa prasme man nodrēja, vadot nodarbības sievietēm, kad NAA tika uzņemtas kadetes. Drīz vien NAA kadeti kļuva par spēcīgu komandu ne tikai armijā, bet arī Rīgā."

Kas nu es par „augstas klases speciālistu”, bet pieredze trenera darbā un organizatoriskajā darbībā bija gūta, gan no vidusskolniecēm organizējot un trenējot meistarkomandu „Aurora”, gan vairākus gadus aizvadot ar Igaunijas sieviešu izlasi un meistarkomandu „Kalev”, gan tālajā Āfrikā, trenējot Mali nacionālo vīriešu volejbola izlasi.

Biju atgriezies dzimtenē, kad sākas Atmodas notikumi. Strādāju Latvijas Fiziskās kultūras un sporta komitejā (FK SK) amatā „PSRS izlases treneris Latvijas PSR”. Drīz vien tāds amats, protams, vairs nevarēja būt, turklāt es biju FK un SK Tautas frontes treneru, sportistu un darbinieku grupas organizators, barikāžu laikā nakšņoju FK SK telpās, jo sportistu vienības uzdevums bija apspārgāt netālo Ministru padomes ēku. Ar gandarījumu atceros, ka Latvijai kritiskajos brīžos stābā Tērbatas ielā 4 ieradās sportisti un treneri no visas valsts - gan olimpiskie čempioni, gan jauni sportiski puīši.

Otrs iemesls, kāpēc pieņēmu Z. Irbes aicinājumu, bija mana vecākā dēla Ginta iestāšanās pirmā pilna mācību kursa kadetu rindās. Padomju armija vēl bija mūsu zemē, nesen bijām apglabājuši OMON nelišu upurus. X stundā gribēju būt kopā ar dēlu.

Starp dražām ar dozimetru rokās

Dažreiz jautā: vai mūsdienu paudze varētu paveikt to, ko spēja strēlnieki Tīrelpurvā, leģionāri pie Džūkstes vai Volchovas purvos? Cik no pašreizējiem kadeti, kuņģi tagad mācās un trenējas civilizētos apstākļos, izturētu četrus gadus neapkurinātās auditorijās un kopējās kazarmās bez dušām? Protams, salīdzinājums nav sevišķi vietā. Strēlnieki un leģionāri bija kara laukos, un 90. gados Latvijā šāva ievērojami retāk, tomēr poligona smiltis joprojām mala sveši tanki. Iespējams, pirmo kadetu un virsnieku geņās vēl bija mantojums no viņu vectēvu un vecvectēvu sirdīm. Viņiem visiem bija kopīgs sapnis – sava zeme, sava armija, mūsu brīvība. Un tad var list zem lodēm, salt un mirkt dubļos, pārciest visas grūtības.

Uzsākot Nacionālās aizsardzības akadēmijas veidošanu, grūtību

"Vai kāds no mums, kuņģi 1992. gada 6. aprīlī stāvēja ierindā lītin pielijušajā Mālpils stadionā, ticēja, ka jau pēc 12 gadiem Latvijas karavīri stāvēs ierindā plecu pie pleca ar Ziemeļatlantijas aalianses karavīriem gan šeit Latvijā, gan arī NATO galvenajā mītnē Beļģijā svinīgajā karogu pacelšanas brīdī par godu mūsu valsts uzņemšanai šajā drošības organizācijā. Tolaik, 1992. gadā, par to neviens vēl nedomāja, bet visi bija patriotisma jūtu pārņemti un vienoti savā spēkā un garā, vienoti vienam kopīgam mērķim un idejai, ka valsts ir jāaizsargā un ka jāizglitojas pašiem, lai vēlāk spētu mācīt citus. "Lai dzīvotu mierā, jāmacās karot!" - tā bija mūsu kursa devīze, un tajā brīdī, ja būtu vajadzīgs, visi kā viens mēs stāvētu par mūsu valsti Latviju..."

bija bez gala. 1991. gada 13. novembrī ar Augstākās padomes lēmumu nodibināja Aizsardzības ministriju, par ministru iecēla Tālavu Jundzi. Ministrijas telpās Raiņa bulvārī 19. decembrī notika sanāksme, kurā dažus bijušos PA virsniekus iepazīstināja ar izraudzīto jaundibināmās Kaņaskolas priekšnieku, bijušo Maskavas Frunzes v. n. Kaņaskolas mācīb-spēku Valdi Matīsu. Šodien tas liekas smieklīgi, bet tajās dienās vīri lēma - „lai nekaitinātu” vēl klātesošās Padomju armijas ģenerāļus, jauno virsnieku mācību iestādi sauks „Nacionālā aizsardzības akadēmija”. Tas skanot mūsdienīgāk. **1992. gada 13. februārī** ar MP lēmumu tika apstiprināta Nacionālās aizsardzības akadēmijas izveidošana, bet nedēļu vēlāk apstiprināta tās vadība un mācīb-spēki - astoņi virsnieki, lai gan viņiem oficiāli vēl nebija piešķirtas Latvijas armijas pakāpes.

Par skolas pirmo mājvietu kļuva Mālpils Lauksaimniecības tehnikums. Ar 24. martu uz „pastāvīgu dzīvesvietu” Mālpilī devās pirmie tās veidotāji - Valdis Matīss, Kārlis Krēslīns, Gunārs Veide, Vilis Raups, Inārs Bīskaps, Valdis Leflers, Juris Kursītis, Zīgurds Irbe, Normunds Aizpurs, Ivo Mogiļņijs, Nikolajs Šmits, Andrejs Kasparovičs, Jānis Skrinda, Māris Gulbis, Jānis Melderis un Ivars Pampe. Telpas neapkurinātas, mācību līdzekļi jāmeistaro pašiem. Lai atjaunotu Latvijas Bruņotos spēkus, katastrofāli trūka virsnieku, tāpēc pirmajā kursā galvenokārt uzņēma armijā izdienējušos, un paātrinātā tempā sešos mēnešos tika sagatavoti 62 kadeti, lai tiem piešķirtu leitnanta dienesta pakāpi, kā arī 12 virsniekvietnieki. No viņu vidus nāk arī viens no mūsdienu jaunākajiem NBS ģenerāļiem - Andis Dilāns. Piecpadsmit gadus vēlāk, jau

pulkveža pakāpē, NBS Aizsardzības stāba priekšnieka amatā viņš raksta:

"Vai kāds no mums, kuņģi 1992. gada 6. aprīlī stāvēja ierindā lītin pielijušajā Mālpils stadionā, ticēja, ka jau pēc 12 gadiem Latvijas karavīri stāvēs ierindā plecu pie pleca ar Ziemeļatlantijas Alianses karavīriem gan šeit Latvijā, gan arī NATO galvenajā mītnē Beļģijā svinīgajā karogu pacelšanas brīdī par godu mūsu valsts uzņemšanai šajā drošības organizācijā. Tolaik, 1992. gadā, par to neviens vēl nedomāja, bet visi bija patriotisma jūtu pārņemti un vienoti savā spēkā un garā, vienoti vienam kopīgam mērķim un idejai, ka valsts ir jāaizsargā un ka jāizglitojas pašiem, lai vēlāk spētu mācīt citus. "Lai dzīvotu mierā, jāmacās karot!" - tā bija mūsu kursa devīze, un tajā brīdī, ja būtu vajadzīgs, visi kā viens mēs stāvētu par mūsu valsti Latviju..."

Te nu varētu turpināt: "Tāpat kā pirmie Latvijas Kaņaskolas kadeti pie Daugavas tiltiem un Vareļiem." Lūk, ko savās atmiņās raksta kāds kadets, kas 1919. gada 18. novembrī sagaidījis pozīcijās pie Iecavas upes: "Rīga ir atbrīvota. Vai var vēl skaistāk nosvinēt valsts svētkus kā pozīcijās: raķešu illuminācija, ložu deģa! Svinētājs tā aizrāvis, ka nesajūt vairs nedz bailes, nedz izsalkumu, nedz aukstumu. Asinis patikami riņķo. Viņš nedzīvo vienkāršu dzīvi! Viņš jūt spēku - spēku, kas cilvēku paceļ augstāk par ikdienību - tuvina kaut kam dievišķam, ko nekad nevar izjust cilvēks, kuņģ ar ieročiem rokās nav aizstāvējis neatkarību, brīvību un patstāvību. Un, kad karavīrs svin svētkus, tad dārgākais tam pasaulē - Latvija."

Daudz ir karots, un katrai paudzei bija savs karš un savi varoņi; jācer, ka celsies jauni varoņi, ja būs nepieciešams.

1993. gada martā NAA pārcēlās uz Ezermalas ielu 6/8, bijušās krievu kaņaskolas telpām. Tur pavērs skats, kādu var atstāt armija, kas sevi neciena: visa apkārtnē un pati ēka piemēslota, dušas telpas izdemolētas, tualetēs rēgojas krievu armijai raksturīgās iebetonētās pēdas (podi kursantiem laikam tika atzīti par pārāk greznu ērtību) un kanalizācija pielieta ar piķi. Švikājumi uz sienām: "Mēs vēl atgriezīsimies!" - un citi draudīgi uzraksti. Klīda runas, ka dažās telpās dozimetri uzrādīja paaugstinātu radiācijas līmeni. Bija jādibina speciāla apkalpes rota, kas palīdzēja kadetiņiem cīnīties ar drauz kalniem. Mācības mijās ar nepārtrauktiem remontdarbiem. Ļoti daudz palīdzēja trimdas tautieši un vairāku valstu vēstniecības, iekārtojot auditorijas ar aparatūru angļu, vācu un franču valodas mācībām. Jānis Vējiņš un Austrālijas latvieši saziedoja naudu pirts atjaunošanai. Visus, kas sniedza palīdzību roku gan materiāli, gan ar padomu, šeit nav iespējams pieminēt. Egons Goldšmits, Andrejs Mežmalis, Jānis Kažociņš, Vilmārs Kukainis, Zeltiņš, Mednis, Krasts...

„Savam spēkam, zemgalieši, ticiet!”

Latviešu virsnieku apvienības biedriem kaujās rūdītājiem virsniekiem jāpateicas par emocionālās gaisotnes radīšanu nebūt ne vieglajā kadetu dzīvē, atjaunojot Kaņaskolas iedibinātās tradīcijas. Savas zemes, savu varoņu godināšanu svētku un atceres brīžos ar tradīcijām, dziesmu, deju, sporta sacensībām, nežēlojot spēkus un izdomu, kadetiņiem mācīja pulkvežleitnants Inārs Bīskaps un Kultūras daļas vadītāja Irēna Bīskapa. Līdz ar reprezentācijas pienākumiem valsts nozīmes svētkos ga-

du gaitā tika atjaunotas Latvijas Kaņaskolas tradīcijas un ieviestas jaunas ar mērķi audzināt kadetus, tiecoties atgūt kādreizējās virsniecības augsto prestižu sabiedrībā. Nostiprinājās tradīcijas, kas saistītas ar Valsts svētkiem, Akadēmijas gadadienām un izlaidumiem - Jauno virsnieku zvērests Braļu kapos pusnaktī, kritušo kadetu pieminēkļa sakopšana Vareļos un Melnās kafijas vakars, piemiņas sarikojumi Gulbenes stacijā, Litenes noimetnē, Visagala kapos un Oskara Kalpaka „Liepsalās”, „Airītēs”.

Kas gan var atcerēties visus Akadēmijā un ārpus tās sarīkotos plaša spektra izglītojošos notikumus: tikšanās ar archibīskapu Jāni Vanagu, Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri Albertu Ameriku Nīcā, dzejas diena ar Pēteru Jurciņu, Vitauts Lūdēna un Imanta Auziņa piedalīšanās. Kā šodien atceros: "Akadēmijas tradīciju zālē bija kluss kā Piņķu baznīcā. Priekšā Eduards Pāvuls ar plecos uzmesu pulkveža šineli. Un tad atskan izcilā aktiera virišķīgā balss: "Savam spēkam, zemgalieši, ticiet!" Tikai Eduards Pāvuls tā prata savaldzināt jauno vīru sirdis. Un otrs neatkārtojams „Aleksandra Čaka meistars” Imants Skrastiņš savukārt mulsināja kadetes vakara otrajā daļā, atveŗot „Sirds uz trotuāra” lappuses. Tāds bija vakars „Čaks pie kadetiņiem”. Citreiz Raimonds Pauls, koris „Absolventi”, Nacionālā un Dailes teātra aktieri ar Kārli Seبری priekšgalā. Režisora Anša Epnera filmu vakars. Sporta vakari ar Jāņa Lūša, Ineses Jaunzemes, Aigara Fadejeva, Gunāra Bergmaņa un citu sporta zvaigzņu dalību. Gribo mest akmeni jauno žurnālistu virzienā. Izņemot *Latvijas Vēstnesi*, *Laiku* un *Brīvo Latviju*, ļoti maz tika rakstīts par armijas atjaunošanu. Ja citās skolās un augstskolās būtu veikts tāds patriotiskās un kultūras audzināšanas darbs, tad šodien nebūtu jāsapostas ar kuriozu gadījumu, kad uz jautājumu: "Kāpēc tā iela nosaukta Čaka vārdā?" - tiek dota atbilde: "Laikam vainīgs Čaks Noriss." Un to atbild 8. klases skolniece.

Latviešu virsnieku apvienības un NAA virsnieku sadarbībā tika atjaunota žurnāla *Kadets* izdošana.

Kad satiekamies ar bijušajiem kadetiņiem, tagad ar majoru un pulkvežleitnantu zīmotnēm, viens no atcerēties vērtiem tematiem ir vasaras noimetnes pie Kadaga ezera. Tas bija mēnesis ilgs fizisko spēku un morālās izturības pārbaudījums, jo mācības notika gandrīz nepārtraukti dienā un naktī. Pirmās noimetnes laikā 1993. gadā provokatīvā nolūkā bijušā Baltijas Kara apgabala poligona smiltis braukāja tanki.

Tā bija sākotne, tika radīta galvenokārt garīgā bāze, uz kuņas pamata vēlākos gados organizēja un izveidoja materiālo bāzi - modernas mācību klases un mājīgas kadetu dzīvojamās telpas, lai attīstītu NBS virsnieku plašu un kvalitatīvu sagatavošanu.

Andris Vitauts Kļaviņš,
atvaļināts kapteinis,
pārdarītājs zinātņu maģistrs